

Vaasan hallinto-oikeus

Diaarinumero 00060/19/5202 00063/19/5202 00065/19/5202 00077/19/5202 00078/19/5202
00079/19/5202 00083/19/5202

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös vesilain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

5.7.2022

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **12.7.2022 (7 pv)**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 5.7.2022 nro 22/0033/1, valitukset vesitalousasiassa, vesivoimalaitoksen rakentaminen, Ähtäri

Luvan hakija

Killin Voima Oy

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **5.7.–11.8.2022** Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet ja valitusaika

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. **Valitusaika päättyy 11.8.2022.**

Vaasan hallinto-oikeus**Päätös**

Antopäivä

5.7.2022

Päätösnumero

22/0033/1

Diaarinumerot

00060/19/5202

00063/19/5202

00065/19/5202

00077/19/5202

00078/19/5202

00079/19/5202

00083/19/5202

Asia

Valitukset vesitalousasiassa

Muutoksenhakijat

1. Inhankosken yksityistie tienhoito-osuuskunta

2. [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

3. Killin Voima Oy

4. Asunto Oy Ähtärin Tamminiemi

5. Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry ja Ähtärinjärven luontoyhdistys ry

6. Ähtärinreitin kalastusalue ja Ähtärinjärven osakaskunta

7. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomainen

Luvan hakija

Killin Voima Oy

Päätös, johon on haettu muutosta

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto 18.12.2018 Nro 105/2018/2

Osoite

Korsholmanpuistikko 43
PL 204
65101 VAASA

Puhelin

02956 42611

Telekopio

02956 42760

Sähköposti

vaasa.hao@oikeus.fi

Voimalaitoksen rakentamista ja käyttöä koskeva luparatkaisu

Aluehallintovirasto on myöntänyt Killin Voima Oy:lle luvan Inhankosken vesi-voimalaitoksen ja siihen kuuluvien kanavien, sillan ja kalateiden rakentamiseen sekä vesialueen ruoppaamiseen ja ruoppausmassojen läjitykseen hakemuksen 10.10.2018 toimitettuun täydennykseen liitetyn, 2.2.2016 päivätyn ja 29.8.2018 muutetun piirustuksen 1448-LH3 M1 mukaisesti.

Aluehallintovirasto on myöntänyt Killin Voima Oy:lle luvan Inhan tehtaiden padon (Hamarin pato) tiivistämiseen ja korottamiseen. Hakemuksen 10.10.2018 toimitettuun täydennykseen liitetyn ja 9.10.2018 päivätyn asema-
piirroksen 1448-LH7 M0 mukaisesti.

Killin Voima Oy saa rakentaa hankkeen toteuttamista varten tarpeelliset työpadot.

Aluehallintovirasto on myöntänyt Killin Voima Oy:lle oikeuden vesistöissä tehtävien rakennustyövaiheiden aikana alittaa Länsi-Suomen vesioikeuden 13.2.1976 antamassa päätöksessä Ähtärinjärven säännöstelystä määrättyä vähimmäisjuokсутusta Inhan säännöstelypadolla.

Aluehallintovirasto on myöntänyt Killin Voima Oy:lle oikeuden toteuttaa kalatalousviranomaisen hyväksymällä tavalla kalataloudellisia kunnostustoimenpiteitä Inhanjoessa yhteisellä vesialueella RN:o 989-402-876-1.

Killin Voima Oy:lle on myönnetty oikeus johtaa vettä vesivoimalaitoksen käyttöön ja kalateihin. Lupa on voimassa toistaiseksi.

Pysyvä käyttöoikeus

Aluehallintovirasto on myöntänyt Killin Voima Oy:lle pysyvän käyttöoikeuden kalateiden rakenteita varten tarvittavaan noin 1100 m²:n osaan yhteisestä vesialueesta RN:o 989-402-876-1 hakemuksen 10.10.2018 toimitettuun täydennykseen liitetyn 6.7.2016 päivätyn ja 5.10.2018 muutetun piirustuksen 1448-LH5 M1 mukaisille alueille.

Lupamääräykset

Rakenteet

1) Voimalaitoksen koneasema on rakennettava hakemuksen 11.7.2016 toimitetun täydennyksen liitteenä olevan, 6.7.2016 päivätyn piirustuksen nro 1448-LH5 M0 mukaisesti. Koneaseman nielu on varustettava välipällä.

2) Voimalaitoksen yläkanavan pohjan leveys on noin 3,0 m ja pohjan korkeus kanavan yläpäässä N₆₀ +150,3 m. Luiskat kaivetaan noin kaltevuuteen 1:2. Paaluvälillä noin 0+00-1+00 kanavan molemmille sivuille rakennetaan maapadot, joiden harjan korkeus on N₆₀ +155,40 m. Yläkanavasta poistetut maamassat saadaan läjittää paaluvälillä 2+00-8+70 kanavan molemmin puolin läjityspenkereisiin, joiden korkeus saa olla enintään N₆₀ +157,0 m.

3) Voimalaitoksen alakanavan pohjan leveys on noin 6,0 m ja pohjan korkeus kanavan yläpäässä N₆₀ +145,0 m. Luiskat kaivetaan noin kaltevuuteen 1:2.

Kaivumassat läjitetään kanavan reunoille niin, etteivät ne pääse valumaan takaisin vesistöön.

4) Voimalaitoksen alakanava ja Inhanjoelle näkyvät laitosrakenteet on muotoiltava ympäröivää maisemaa ja kulttuuriympäristöä huomioivalla tavalla. Patojen ja rakennuksien havainnekuvat on hyvissä ajoin ennen rakennustöiden aloittamista esitettävä Museovirastolle ja Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseolle.

5) Paaluvälillä 0+75–2+00 on varmistettava liito-oravan vaellusmahdollisuus säilyttämällä riittävä puusto kanavan läheisyydessä.

6) Yläkanavan yli on Inhankosken yksityistien kohdalle rakennettava silta, jolla on kaksi ajokaistaa. Sillan kantavuus on oltava vähintään 48 t. Kanavan ja sillan rakennustyön aikana on varmistettava jatkuva kulkuyhteys Inhankosken yksityistien varrella oleviin kiinteistöihin.

7) Inhan tehtaiden pato on tiivistettävä suodatinkankaiden ja maa-aineksen avulla, jonka jälkeen padon harja kivetään uudelleen. Kunnostetun padon harjan keskimääräinen korkeus uoman kohdalla tulee olla $N_{60} +151,59$ m ja rakenteeltaan sellainen, että vedenpinta padon yläpuolisessa altaassa ei alita tasoa $N_{60} +151,61$ m.

8) Inhan säännöstelypadon ja Inhan tehtaiden padon yhteyteen on rakennettava kalatiet, hakemuksen 10.10.2018 toimitettuun täydennykseen liitetyn ja 6.7.2016 päivätyn sekä 5.10.2018 muutetun piirustuksen 1448-LH5 M1 mukaisesti sekä tehtävä kala- ja raputaloutta edistäviä kunnostustoimenpiteitä kalateiden välisillä uomaosuuksilla sekä Inhanjoessa ylimmän kalatien ja säännöstelypadon välisellä jokiosuudella.

Kalatiesuunnitelmiin saadaan tehdä lupamääräyksessä 15 annettujen vaatimusten edellyttämiä muutoksia. Päivitetyt kalatiesuunnitelmat sekä uomakunnostussuunnitelma on esitettävä Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselle viimeistään kuuden kuukauden kuluessa tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta. Toteutuksessa on noudatettava kalatalousviranomaisen antamia ohjeita.

Rakennustyön toteutus

9) Vesistöissä tehtävien työvaiheiden aikana veden tilapäisen juoksutuksen vähentäminen Inhanjoen säännöstelypadolla, arkipäivisin enintään kuukauden ajan, on toteutettava, säännöstelyrajoja ylittämättä, varovaisesti ja siten, että juoksutus jatkuvasti on vähintään $0,1 \text{ m}^3/\text{s}$.

10) Rakennustyöt on tehtävä siten, että vesistöille ja sen käytölle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa. Hankaveden ruoppausalue on ympäröitävä pinnaasta pohjaan ulottuvalla suojaverholla. Koneasema ja sen yläkanava sekä pääsääntöisesti myös alakanava on rakennettava kuivatyönä. Vesistön vedenlaatuun vaikuttavat rakennustyöt on tehtävä 1.9.–31.5. välisenä aikana.

11) Ennen rakennustöiden aloittamista on alueella olevat johdot selvitettävä. Hanke on toteutettava johtoja vaurioittamatta ja niiden toimivuutta vaarantamatta. Tarvittaessa on huolehdittava vesijohtojen siirtämisestä ja routasuojauksesta.

12) Luvan haltijan on huolehdittava siitä, että hankkeen vaikutusalueen kuivatus ja siihen tarpeellinen ojitus säilyy rakennustöiden edeltävän tilanteen mukaisena.

13) Töiden päätyttyä rakennuspaikat ja läjitysalueet on saatettava asianmukaiseen ja maisemallisesti hyväksyttävään kuntoon.

Juoksutussääntö ja kunnossapito

14) Vesivoimalaitokselle saadaan juoksuttaa vettä enintään 15 m³/s. Juoksutusta saadaan muuttaa vuorokauden sisällä korkeintaan kaksi kertaa siten, että jaksojen juoksutusvirtaaman ero saa olla enintään 7,5 m³/s.

Kun vuorokauden tulovirtaama on vesistöennusteen mukaan alle keskivirtaaman 8,6 m³/s, niin jaksojen juoksutusvirtaaman ero saa olla enintään 4 m³/s.

Peräkkäisten vuorokausien keskimääräinen juoksutus pitää olla vähintään 70 prosenttia ja saa olla enintään 130 prosenttia edellisen vuorokauden juoksutuksesta.

Aikavälillä 1.6.–30.11. ja vuorokauden tulovirtaaman ollessa 1,0–2,0 m³/s, juoksutusjaksojen maksimivirtaama saa olla enintään 3,0 m³/s. Vuorokauden kokonaisjuoksutus yhdessä ohijuoksutuksen kanssa ei saa kuitenkaan olla enempää kuin vuorokauden tulovirtaama.

Jäänmuodostumisaikaan juoksutus tulee toteuttaa siten, että se ei lisää haitallista jäänmuodostumista alapuolisessa uomassa ja mahdollistaa tarvittaessa jääkannen muodostumisen.

Edellä mainituista määräyksistä saadaan poiketa tulvasuojelun niin edellyttäessä sekä ennakoimattoman vesitilanteen tai alapuolisen haitallisen jäätilanteen johdosta.

Voimalan käytössä on lumi- ja valuntatilanne huomioitava ennakoivasti siten, ettei Ähtärinjärven säännöstelyluvan määräykset vaarannu.

15) Säännöstelypadon kalatiehen on juoksutettava vähintään 0,8 m³/s lukuun ottamatta 1.12–31.3 välinen aika, jolloin kalatiehen on juoksutettava vähintään 0,1 m³/s. Säännöstelyluvassa määrätystä vähimmäisvirtaamasta säännöstelypadon alapuoliseen uomaan on jatkuvasti johdettava vähintään 0,2 m³/s:n virtaama. Inhan tehtaiden padon kalatiehen on jatkuvasti juoksutettava vähintään 1 m³/s.

16) Kalatiet on otettava käyttöön viimeistään silloin kun voimalaitos otetaan käyttöön. Kalateiden rakenteita saadaan muuttaa Varsinais-Suomen elinkeino- ja ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla, jos kalavaelluksen varmistaminen sen edellyttää.

17) Luvan haltijan on huolehdittava Inhankosken padon ja Inhan tehtaiden padon välisen uoman kunnossapidosta siten, että puusto tai muu kasvillisuus ei estä veden vapaata virtausta ylivirtaamatilanteissa. Uomaosuuden suvantoalueille kertyvää lietettä ja vesikasvillisuutta on tarvittaessa poistettava.

18) Muilta osin on noudatettava Ähtärinjärven säännöstelyluvassa annettuja määräyksiä.

Tarkkailu

19) Luvan haltijan on tehtävä Inhan säännöstelypadon ja Myllysilan padon välisellä uomaosuudella ennakkotarkkailua ja tarkkailtava rakentamisen aikaisia vaikutuksia pinta- ja kaivovesien laatuun ja pohjaeläimistöön sekä tarkkailtava jatkuvatoimisesti käytön aikaisia vedenpinnan korkeuksia ja voimalaitoksen, kalatien ja säännöstelypadon kautta juoksutettavia virtaamia Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla. Esitys tarkkailusuunnitelmaksi on toimitettava Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselle hyväksyttäväksi kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun tämä päätös on saanut lainvoiman. Ennakkotarkkailun tulokset on esitettävä Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle viimeistään kolme kuukautta ennen rakennustöiden aloittamista.

20) Inhan tehtaiden padon yläpuolelle sekä Inhanjoessa voimalaitoksen alakanavan alapuolelle on asennettava helposti havaittaviin paikkoihin mitta-asteikot, jotka osoittavat patoaltaan ja jokiuoman vedenpinnan korkeuden.

21) Luvan haltijan on viimeistään kolme kuukautta, ennen rakennustöiden aloittamista esitettävä Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tietoa liito-oravien lisääntymis- ja levähdyspaikkoina käytettyjen puiden sijainnista ja niiden suojaamisesta huomioiden myös tulevan kanavan ylitykseen tarvittavat puut sekä tarpeelliset suojavyöhykkeet ja puuston tuulenketo. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi antaa ohjeita liito-oravan esiintymisen ja kulkuyhteyksien turvaamiseksi tarvittavan puuston suojaamisesta.

Luvan haltijan on tarkkailtava hankkeen vaikutuksia liito-oravien kulkuyhteyksien toimivuuteen Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla. Esitys tarkkailusuunnitelmaksi on toimitettava Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselle hyväksyttäväksi kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun tämä päätös on saanut lainvoiman. Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus voi päättää, että tarkkailu voidaan lopettaa, kun asiasta on saatu riittävästi tietoa.

22) Luvan haltijan on tarkkailtava kalateiden ja niiden välisen uoman toimivuutta kalojen ylös- ja alasvaelluksessa Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla. Esitys kalataloudelliseksi tarkkailuksi on toimitettava hyväksyttäväksi Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun tämä päätös on saanut lainvoiman. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi päättää, että tarkkailu voidaan lopettaa, jos todetaan, että kalan vaellus ja lisääntyminen alueella on vakiintunut.

23) Ennen rakennustöiden aloittamista on museoviraston ohjeiden mukainen arkeologinen inventointi tehtävä uuden kanavan ja sen penkereiden alueella, koneaseman alueella huomioiden myös joen ranta-alue sekä ylemmän kosken ympäristöä, jossa tullaan tekemään kunnostusta kalojen kulkua varten. Mikäli arkeologisessa inventoinnissa havaitaan muinaisjäännöksiä tai kulttuuriperintökohteita hankealueella, menettelystä neuvotellaan ja sovitaan Museoviraston kanssa ennen hankkeen toteuttamista.

24) Voimalaitoksen yläpuolelle rakennettavista maapadoista sekä Inhan tehtaiden padon ja Inhan säännöstelypadon muutostöistä sekä hankkeen edellyttämistä työpadoista tulee toimittaa rakennesuunnitelmat Kainuun elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen patoturvallisuusviranomaiselle viimeistään kolme kuukautta ennen rakennustöiden aloittamista.

Ilmoitukset

25) Töiden aloittamisesta on etukäteen ilmoitettava kirjallisesti Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja Ähtärin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

26) Rakennustöiden valmistumisesta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti aluehallintovirastolle, Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselle, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja Ähtärin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle. Valmistumisilmoitukseen on liitettävä Inhan säännöstelypadon rakennepiirustukset.

Kalatalousmääräys

27) Luvan haltijan on ennen rakennustöiden alkamista maksettava Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 3000 euroa kalatalousmaksua rakennustöiden kalataloudelle aiheuttamien vahinkojen ehkäisemiseksi hankkeen vaikutusalueella.

Voimassaolo

28) Hanke on aloitettava neljän vuoden kuluessa ja saatettava olennaisilta osin loppuun kuuden vuoden kuluessa siitä, kun tämä päätös on tullut lainvoimaiseksi uhalla, että lupa muutoin raukeaa.

Korvaukset

29) Luvan haltijan on maksettava yhteisen vesialueen [REDACTED] omistajalle korvausta yhteensä 1 100 euroa pysyvästä käyttöoikeudesta kalatierakenteita varten tarvittavista alueista.

Luvan haltijan on, mikäli toisin ei sovita, maksettava seuraavien kiinteistöjen omistajille kertakaikkinen korvaus hankkeen aiheuttamista edunmenetyksistä:

Kiinteistön nimi	Kiinteistötunnus	Korvaus
[REDACTED]	[REDACTED]	8000 €
[REDACTED]	[REDACTED]	3000 €
[REDACTED]	[REDACTED]	3000 €
[REDACTED]	[REDACTED]	2000 €
[REDACTED]	[REDACTED]	1000 €
[REDACTED]	[REDACTED]	1000 €
[REDACTED]	[REDACTED]	1000 €
[REDACTED]	[REDACTED]	1000 €

Korvaukset on maksettava ennen hankkeen toteuttamiseen ryhtymistä, mutta

kuitenkin viimeistään kuuden kuukauden kuluessa siitä lukien, kun tämä päätös on tullut lainvoimaiseksi. Korvauksille on korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisesti maksettava vuotuista viivästyskorkoa eräpäivästä lukien. Viivästyskorkon määrä on kulloinkin voimassa oleva korkolain 12 §:n mukainen viitekorko lisättyinä seitsemällä prosenttiyksiköllä.

30) Töiden suorittamisesta mahdollisesti aiheutuva, välittömästi ilmenevä edunmenetys on viivytyksettä korvattava vahinkoa kärsineelle. Jos hankkeesta aiheutuu edunmenetys, jota lupaa myönnettäessä ei ole ennakoitu ja josta luvan saaja on vesilain säännösten mukaisesti vastuussa, eikä asiasta sovita, voidaan edunmenetyksestä vaatia tämän ratkaisun estämättä korvausta hakemuksella aluehallintovirastossa.

Voimassa olevan luvan muuttamista koskeva ratkaisu

Länsi-Suomen vesioikeuden 13.2.1976 antama päätös asiassa, joka koskee Ähtärinjärven säännöstelyä lähinnä vesivoiman lisäämistä ja käytön tasoittamista varten, Ähtärin, Soinin ja Lehtimäen kunnissa, lupaehtoja 1) ja 5) muutetaan kuulumaan seuraavasti (muutetut tai lisätyt kohdat kursivilla):

1) Säännöstelyä varten tulee Hankaveden luusuassa vasemmanpuoleisessa eli pääuomassa olla suunnitelman piirustuksessa R3 Äht 22 esitetty säännöstelypato ja siinä tulee olla vasemmalta lukien seuraavat aukot:

–Uittoaukko, jonka leveys on 1,50 m ja kynnyshöheus NN +152,20 m.

–*Neljä* kaksoisaukkoa, joista kunkin leveys on vähintään 0,91 m + 0,91 m = 1,82 m ja kynnyshöheus enintään NN +151,70 m.

–Yksi kaksoisaukko, joista leveys on vähintään 0,81 m + 0,81 m = 1,62 m ja kynnyshöheus enintään NN +151,70 m.

–*Yksi tai useampi aukko, joiden vapaa aukkoleveys on yhteensä vähintään 3,64 m ja kynnyshöheus enintään NN +151,70 m (N₆₀ +152,01 m).*

Edellä mainittujen padon aukkojen tulee olla varustetut asianmukaisilla avaimis- ja sulkemislaitteilla.

Padon harjakorkeus on NN +154,84 m.

Hankaveden luusuan oikeanpuoleisessa uomassa olevaa ylisyöksypatoa on korotettava siten, että sen harjakorkeus on 17,5 m:n matkalla NN+154,10 m ja maapato-osalla vähintään NN +154,60 m.

Ylisyöksypatoon saadaan rakentaa kalatietä varten suljettava aukko tai aukot ja virtaaman säätöön tarkoitetut rakenteet. Rakenteen kohdalta ylisyöksypatoa saadaan korottaa yllä mainitusta harjakorkeudesta.

Luvan saajan on pidettävä padon rakenteet ja laitteet kunnossa.

5 f) *Voimalaitosta saa käyttää välillä 0–15 m³/s. Juoksutus ja sen muutokset on muutoin suoritettava varovaisesti ja niin, että niistä ei aiheudu vältettävissä olevaa vahinkoa eikä haittaa.*

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

1. *Inhakosken yksityistie tienhoito-osuuskunta* on vaatinut, että aluehallintoviraston päätös kumotaan ja hakemus hylätään.

Perusteluinaan tienhoito-osuuskunta on esittänyt, että hanke aiheuttaa merkittävää haittaa ympäristölle, luonnolle ja tiestölle. Hanke vaikeuttaa jokapäiväistä liikennöintiä, aiheuttaa haittaa vapaalle liikkumiselle ja turvalliselle liikenteelle sekä lisää osakkaiden kustannuksia tiehoitokuluissa. Rakennusaikana ei voida taata turvallista liikennöintiä eivätkä hälytysajoneuvot pääse esteettä paikalle. Postinjakelu vaikeutuu ja jäteauton kulkureitti muuttuu. Hakemussuunnitelmasta puuttuu siltasuunnitelma sekä suunnitelma kiertotiestä. Tien talvikunnossapito ei ole enää mahdollista nykyisellä kalustolla. Rakennusajankainen raskas liikenne rikkoo tien perustukset. Killin Voima Oy ei ole tienhoito-osuuskunnan osakkaana osallistunut yksityistien parannustöihin.

2. [REDACTED] *asiakumppaneineen* on ensisijaisesti vaatinut, että aluehallintoviraston päätös kumotaan ja hakemus hylätään vesivoimalaitoksen rakentamisen osalta, mutta kalatien rakentamisvelvoite jätetään voimaan. Kalatien rakentamisvelvoite tulee jättää voimaan siten, että vesioikeuden päätöksellä vuonna 1976 tehtyä maapatoa avataan niin, että luonnollinen vesivirtaama vanhassa sivu-uomassa toimii kalatienä ja Hamarin padolle tehdään mahdollisimman luonnonmukainen vesivirtaama kalatieksi. Toissijaisesti muutoksenhakijat ovat vaatineet, että hankealueen kiinteistöjen- ja maanomistajien kiinteistöjen arvo korvataan täysmittaisesti.

Perusteluinaan muutoksenhakijat ovat esittäneet, että Killin Voima Oy:n myönteinen vesivoimalan rakentamislupapäätös on annettu väärin perustein. Toteutuessaan pienvesivoimalan rakentaminen tulisi rikkomaan sekä vesipuitedirektiiviä että luontodirektiiviä ja aiheuttaisi peruuttamatonta haittaa alueen luonnolle. Lisäksi alueen kulttuuriympäristöarvo heikentyisi hankkeen myötä merkittävästi. Vesivoimalan rakentamisesta koituisi mittavat taloudelliset vahingot alueen kiinteistöjen ja maanomistajille.

Killin Voima Oy:n lupahakemuksen suunnitelmaselostus sisältää runsaasti epätarkkoja ja epämääräisiä ilmaisuja. Yrityksen teettämät selvitykset ja tutkimukset hankkeeseen liittyen ovat puutteellisia. Hankesuunnitelma on lisäksi muuttunut oleellisesti lupaprosessin aikana. Alkuperäisessä Killin Voiman hakemuksessa pienvesivoimalan rakentamiselle ei tuotu ilmi lyhytaikaissäännösteilyä, joka mainitaan kuitenkin aluehallintoviraston lupapäätöksessä.

Euroopan unionin luontodirektiivissä määritellään muun muassa, millaiset toimet ovat kiellettyjä uhanalaisten lajien esiintymisalueilla. Kyseisen direktiivin liitteen IV lajit esittelevän julkaisun kuvailulehdellä todetaan, että: ”Luontodirektiivin liitteen IV (a) mukaan eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulain 49 §:n nojalla. Tiukka suojelu edellyttää, että kyseisten lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat on aina säilytettävä erilaisten hankkeiden ja toimenpiteiden yhteydessä, ellei niiden hävittämiseen tai heikentämiseen ole saatu poikkeamislupaa luontodirektiivin artiklan 16 perusteella”. Inhanjoen asukkaiden jättämässä muistutuksessa aluehallintovirastolle oli kirjattuna selostukset ja kuvat kaikista hankealueella esiintyvistä lajeista lukuun ottamatta jokinahkiaista ja -rapua. Nämä muistutukseen kirjatut Inhanjoella esiintyvät lajit ovat EU:n luontodirektiivin

liitteen IV (a) mukaisesti uhanalaisia/ suojeltavia: liito-oravat, taimenet, saukot, jokiravut, jokinahkaiset, simpukat, koskikarat, pikku-uikut, vihertikat ja pikkutikat. Harmaatikastakin on alueelta havainto, mutta ei kuvaa. Killin Voima Oy:n pienvesivoimalan rakentamishanke toteutuessaan rikkoo merkittävästi luontodirektiivin liitettä IV (a) ja vaarantaa Inhanjoen alueella esiintyvien uhanalaisten/ suojeltavien lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat.

Killin Voima Oy:n pienvesivoimalan rakentamishankkeen alueella on tutkitusti liito-oravaesiintymiä. Killin Voima Oy on selvittänyt lajin esiintymistä alueella hankkeen suunnitelmaselostuksensa mukaan kahdesti: keväällä 2014 osana muuta luontoselvitystä (Luontotutkimus Yrjölä) ja toisen kerran alkukesällä 2015, mutta selvitykset eivät ole ulottuneet Inhanjoen yläosaan, Inhantehtaiden patoaltaaseen, eivätkä Inhanjokeen kokonaisuudessaan. Luvansaaja toteaa hankkeen vaikutuksen Inhanjoen mahdollisille luontoarvoille olevan ”niin vähäinen, ettei erillisen luontoselvityksen tekeminen ole tarkoituksenmukaista.” Muutoksenhakijat pitävät tätä lausuntoa käsittämättömänä. Aluehallintovirastoakin toteaa omassa lupapäätöksessään alueen soveltuvuuden liito-oravalle heikentyvän hankkeen toteuttamisen myötä.

Killin Voima Oy:n teettämien liito-oravaa käsittelevien tutkimusten mukaan lajin tärkeimmät liito-oravayhteydet tai yhteyssuunnat ovat esiintymältä pohjoiseen, länteen ja etelään. Luvan saajan mukaan ”pohjoiseen johtava yhteys kulkee todennäköisesti peltoalueen läpi puukujannetta pitkin ja edelleen Inhanjoen yli itään ja mahdollisesti Hankaveden reunaan pohjoiseen”. Ilmaiset ”todennäköisesti” ja ”mahdollisesti” osoittavat, että hakijan teettämät selvitykset eivät ole riittävällä tarkkuudella suoritettuja.

Inhanjoen asukkaille on Suomen Luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiristä toimitettu kaksi valituksen liitteenä olevaa karttakuvaa, joihin on merkitty hankkealueen liito-oravaesiintymät. Kartat osoittavat, että vesivoimalan rakentamista varten jouduttaisiin suorittamaan maanmuokkausta, puiden kaatoa ynnä muita laajoja toimenpiteitä juuri liito-oravien esiintymisalueella. Aluehallintovirasto määrää päätöksessään luvansaajalle erinäisiä korvaavia toimenpiteitä liito-oravien suojelemiseksi, mutta valittajat pitävät niitä täysin riittämättöminä. Aluehallintovirasto muun muassa suosittelee liito-oravalle soveltuvien pönttöjen asentamista säästyvälle alueelle, ja näin ollen ”korvataan mahdollisesti havaitsematta jääneitä ja hankkeen toteuttamisen myötä poistuvia kolopuita”. Lupapäätös ei kuitenkaan määrää luvansaajaa pönttöjen asentamiseen, eli se jää vapaaehtoiseksi toimenpiteeksi. Niin ikään aluehallintovirasto kehottaa, että Killin Voima Oy:n pitäisi pyrkiä säästämään liito-oravien levähdyspaikkojen ja niiden väliseltä alueelta elinympäristöksi parhaiten soveltuvaa osaa mahdollisimman paljon, mutta tätäkään ei ole velvoitteena.

Inhanjoessa esiintyy säännöllisesti taimenia. Aluehallintovirastolle tehdyissä useissa muistutuksissa oli tuotu esille joen luonnontaimenkannan olemassaolo ja muistutuksessa oli liitteinä runsaasti valokuvia taimenista. Toteutuessaan Killin Voima Oy:n vesivoimalahanke vaarantaa luonnontaimenien elinympäristön. Hanke rikkoo siten mainittua luontodirektiiviä ja heikentää joen ekologista tilaa. Killin Voima Oy:n teettämässä selvityksessä tunnistettiin taimenelle sopivia poikastuotantoalueita arviolta noin 5 500 neliömetrin alueelta. Selvityksen mukaan on mahdollista, että joessa tapahtuu luonnontaimenien lisääntymistä jossain määrin. Sama selvitys esittää myös, että Inhanjoesta kalansaa- liiksi saadut taimenet olisivat vaeltaneet jokeen sen yläpuoliselta järviolueelta.

Vääräkosken vesivoimalan lupapäätöksessä todetaan taimenen kuuluvan alkuperäiseen kalastoon. Ähtärinreitin vesistöissä on siis luonnontaimenta. Inhanjoen asukkaat ovat tehneet joesta useita taimenhavaintoja ja tunnistavat lisäksi vesivoimalahankkeen alueelta yhteensä seitsemän taimenten kutusoraikkoja. Mikäli voimalahanke toteutuu, menetetään suurin osa kutusoraikoista jokiuoman kaventuessa ja kuivuessa. Kutusoraikkojen menettäminen vaikuttaisi myös taimenten esiintymiseen alueella ja rikkoisi EU:n luontodirektiivin liitettä IV (a).

Ähtärinreitin kalastusalueen ja Ähtärinjärven osakaskunnan muistuksessa todetaan, että istutetut taimenet ovat olleet rasvaeväleikattuja. Kalastajien saaliiksi Inhanjoesta saamat taimenet ovat kuitenkin olleet rasvaevällisiä, eli siis luonnontaimenia, kuten jokivarren asukkaiden toimesta jätetyn muistutuksen liitteenä olleet kuvat todistavat. Luonnontaimenet on vapautettu kuvauksen jälkeen.

Killin Voima Oy väittää lupahakemuksessaan tarkkailuraporttiin viitaten Peränteellä kalastajien todennäköisesti merkinneen kirjolohisaaliinsa virheellisesti taimeniksi. Hakijan perustelujen mukaan alueelle ei ole istutettu taimenia kymmeneen vuoteen.

Killin Voima Oy on toteuttanut Inhanjoessa yhden koekalastuksen, jonka saaliina oli kivisimppua ja yksi ahven. Kyseinen koekalastus tehtiin 27.10.2017 suppealla alueella, liian kovan virtauksen ja kylmän veden aikana. Koekalastus ei täyttänyt miltään osin Helsingin yliopiston ympäristötieteiden laitoksen laatimaa koekalastusten standardia. Sen mukaan koekalastuksia pitäisi tehdä useampia, keväällä ja syksyllä. Valittajat katsovat, ettei Killin Voiman suorittama koekalastus ole ollut missään määrin riittävä. Mikäli Inhanjoki olisi todella niin vähäkalainen kuin koekalastuksen tulos osoitti, saukot eivät viihtyisi joessa ruokailemassa erityisesti talviaikaan.

Luonnontaimenien elinympäristön vaarantumisen lisäksi on otettava huomioon myös vesistön kalataloudellisen arvon väheneminen kokonaisuudessaan.

Vesivoimalan rakentamishankkeen myötä Inhanjoen yläosasta jäisi 120 metrin mittaisella alueella virtaama vain tasolle 0,1–0,5 m³/s. Käytännössä tämä tarkoittaisi joen yläosan kuivumista kokonaan. Killin Voima Oy:n alkuperäisessä lupahakemuksen suunnitelmaselostuksessa tätä joen yläosan kuivumista ei ole tuotu esille lainkaan tai ainakaan riittävän selkeästi. Selostuksessa ei missään kohdassa kerrota, että joen yläosasta käytännössä kuivuisi hankkeen myötä 120 metrin mittainen osuus. Tätä joen yläosan kuivumista ei voida mitenkään pitää vain kalataloudellisen arvon heikkenemisenä, vaan koko Inhanjoen ja ruukkialueen henkisten arvojen romahduttamisena, josta seuraa myös alueen kiinteistöjen taloudellisten arvojen romahdus.

Vesivoimalaitoksen turbiini aiheuttaa kalakuolleisuutta. Killin Voima Oy on suunnitellut Inhanjokeen Kaplanturbiinimallia, jonka aiheuttama kalakuolleisuus on arvioitu pieneksi. Perusteluna on mallin hidas pyörimisnopeus. Kaplan-turbiini aiheuttaa kuitenkin tutkimusten mukaan hieman alle 20 %:n kalakuolleisuuden vaihteluvälin ollessa 1–52 %.

Saukot määrittellään EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) mukaan uhanalaisten ja tarkkailtavien lajien piiriin. Inhanjoki onkin erityisesti talviaikaan saukkojen ruokailu- ja oleskelupaikka. Lepo- ja leikkipaikkana saukot käyttävät Hamarin

padon alapuolella olevaa saarta. Valituksen liitteenä oleva havaintopäiväkirja toimii saukkojen esiintymistä tukevana todisteena.

Inhanjoen nykyisen uoman virtaus pienenesi vesivoimalan rakentamisen myötä vähintään 14 m³/s, kun minimijuoksutus olisi vain 1 m³/s läpi vuoden. Tämä johtaisi siihen, että nykyiseltä Inhan säännöstelypadolta lähtevän Inhanjoen alkuosasta jäisi täysin kuivaksi 120 metrin mittainen osuus ja loppuosassa jokea virtaus olisi vain 1 m³/s. Hamarin padolta vesi ei virtaisi enää lainkaan. Lopputulos olisi vääjäämättä se, että nykyinen Inhanjoki jäätyisi talviaikaan. Liitteenä oleva Inhanjoelta 21.1.2016 otettu valokuva osoittaa, että joki jäätyy vähäisellä virtaamalla. Saukoille joen jäätyminen talviaikaan merkitsisi ruokailu- ja levähdyspaikan menetystä. Saukot eivät osaa tehdä reikiä jäähän, eli ne tarvitsevat aina avovettä ruoanhankintaan. Mikäli vesivoimala rakennettaisiin ja sen myötä nykyinen joki jäätyisi, Killin Voima Oy rikkoisi hankkeellaan EU:n luontodirektiivin liitettä IV (a).

Inhanjoen asukkaiden tekemien havaintojen mukaan saukot ovat liikkuneet joella jo varhaisista aamuista iltahämärään, mikä osoittaa, että ne ovat kokeneet alueen turvalliseksi. Vesivoimalan rakentaminen alueelle häiritsisi saukkojen normaalielämää ja pahimmassa tapauksessa karkottaisi ne kokonaan, kuten Ähtärin Vääräkoskella kävi. Siellä uusittiin vesivoimalaitos ja ohitettiin vanha jokuima uudella uomalla, juuri kuten Inhanjoellakin on tarkoitus tehdä.

Maa- ja metsätalousministeriö on 15.7.2014 hyväksynyt vuoteen 2022 ulottuvan kansallisen rapustrategian, jonka tavoitteena on maamme alkuperäisen jokiravun säilyminen, elinympäristön ja kantojen suojelu, hoitaminen ja elvyttäminen. Lisäksi jokirapu mainitaan luontodirektiivin 92/43/ETY:n liitteessä. Rapukanta Inhanjoessa on elpynyt. Inhanjoen asukkaat ovat tehneet joessa rapuhavaintoja. Killin Voiman lupahakemuksen suunnitelmaselostuksessa todetaan Ähtärinjärven rapukannan tuhoutuneen 1976, elpyneen vähitellen ja vuonna 1996 rapuja taas olleen, mutta kannan taantuneen uudelleen 2000-luvulla. Muutoksenhakijat katsovat, että Killin Voima on koettanut suunnitelmaselostuksessaan tarkoituksellisesti harhauttaa lupaviranomaista kirjoittamalla Ähtärinjärven ravuista, vaikka hanke kohdistuu Inhanjokeen. Ähtärinjärven ja Inhanjoen välissä sijaitsevat kuitenkin Väivesi ja Hankavesi, eli Ähtärinjärven raputilanteesta ei voida vetää johtopäätöksiä Inhanjoen kannasta. Inhanjoen rapukantaa ei ole tutkittu, eikä koeravustusta ole suoritettu. Koeravustus olisi tullut suorittaa ennen lupapäätöksen antamista, kuten Ähtärinreitin kalastusalue ja Ähtärinjärven Osakaskunta muistutuksessaan vaativat.

Inhanjoessa esiintyy myös simpukoita, joiden lajimäärityksiä ei kuitenkaan ole tehty. Simpukat on ohitettu tyystin sekä Killin Voima Oy:n hakemuksessa, että aluehallintoviraston päätöksessä, vaikka niistä oli jokivarren asukkaiden yhteisen muistutuksen mukana valokuvia liitteenä. Inhanjoen asukkaat palkkasivat omalla kustannuksellaan joelle sukeltajat, jotka kuvasivat simpukat sekä joenpohjassa että nostivat niitä pintaan kuvattaviksi tarkemmin.

Inhanjoki on myös uhanalaiseksi luokiteltujen lintulajien elinympäristöä. Alueella on tehty havaintoja koskikarasta, pikku-uikusta, vihertikasta ja pikkutikasta. Nämä linnut ovat simpukoiden tapaan jätetty huomiotta sekä hakemuksessa että päätöksessä. Valituksen liitteenä nro 5. oleva havaintopäiväkirja sekä muistutuksen liitteenä toimitetut kuvat toimivat todistusaineistoina tässä mainittujen lajien esiintymisestä Inhanjoella.

Lehtometsä on uhanalainen metsätyyppi, jota esiintyy vain noin 1 % :n alueella Suomen metsistä. Uhanalaisille lajeille tärkeimpiä metsiä ovat lehdot ja lehtipuuvaltaiset metsät, sillä niissä elää yli puolet uhanalaisista metsälajeista (muun muassa perhoset ja kuoriaiset). Killin Voima Oy:n teettämässä luontoselvityksessä todetaan vesivoimalan hankealueen eteläosan kasvillisuuden olevan ”rehevämpää, jopa lehtoa” ja myöhemmin samassa selvityksessä mainitaan valtaosan olevan lehtoa ja puuston valtaosaltaan varttunutta ja lehtipuuvaltaista. Vesivoimalan hankealueella ei kuitenkaan ole suoritettu metsän tarkempaa tyyppimäärittystä, joka olisi pitänyt tehdä ennen lupapäätöksen antamista. Juuri hankealueen eteläosan metsästä tavataan haapaa, koivua, ahomansikkaa, lillukkaa, sananjalkaa, sudenmarjaa ja metsäliekosammalta, jotka ovat lehtometsälle tyypillisiä lajeja. Vesivoimalan ja kanavan rakentaminen ulottuivat juuri lehtometsäalueelle, eli lehtometsä tuhoutuisi hankealueelta suurilta osin. Suomessa on viisi uhanalaista luontotyyppiä, joista lehtometsä on yksi. Vuodelle 2020 on asetettu tavoite luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttämiseksi, mutta arvio on, ettei sitä tulla saavuttamaan.

Euroopan Unionin vesipuitedirektiivin tärkeimpiä linjauksia on, että minkään vesistön ekologinen, kemiallinen ja/ tai määrällinen tila ei saa heikentyä. Killin Voima Oy:n vesivoimalahanke heikentäisi toteutuessaan merkittävästi Inhanjoen tilaa monelta osin. On oleellista tarkastella, aiheuttaako vesivoimalahanke toteutuessaan jopa pysyvän ympäristövahingon. Euroopan Unionin tuomioistuimien on antanut ennakkopäätöksen asiassa, jossa Itävallan hallintotuomioistuimen (Verwaltungsgerichtshof) on hylännyt vesivoimalahankkeesta tehdyn ympäristövalituksen. EU:n tuomioistuimen päätöksessä vesille aiheutuvat vahingot määritellään yksiselitteisesti ympäristövahingoiksi.

Kaiken kaikkiaan Killin Voima Oy vähättelee vesivoimalahankkeensa vaikutuksia Inhanjokeen ja sen ympäristöön useissa lupahakemuksen suunnitelmaselostuksen kohdissa ja hakemuksensa täydentävissä asiakirjoissa. Tällä tavalla yritys koettaa väistää vesilain 13 luvussa säänneltyä korvausvelvollisuutta.

Killin Voima Oy ei ole selvittänyt Inhanjoen tilaa, kuten se itse toteaa lupahakemuksensa suunnitelmaselostuksessa luontoarvojen kohdalla. Inhanjoen tila olisi tullut ehdottomasti selvittää ennen lupapäätöksen antamista. Hakija on käyttänyt suurilta osin ainoastaan yleisesti Ähtärinreitin vesistöjen tietoja, jotka ovat mahdollisesti vanhentuneita. Esimerkiksi vedenlaatua kuvaava tieto on vuosilta 2006–2012, Inhanjoen tilaa kuvaavat pintasedimentin kuiva-ainepitoisuus, tuhka- ja metallipitoisuudet ovat vuodelta 2008. Killin Voima Oy on tietoisesti jättänyt selvittämättä Inhanjoen nykytilan, jotta tilanteesta ennen mahdollisen vesivoimalan rakentamista ei ole olemassa tutkittua tietoa. Hanke heikentää joen tilaa monella tapaa, vaikka vesipuitedirektiivi linjaa, ettei minkään vesistön tila saa heikentyä. Inhanjoen tilaa ei voida vertailla luotettavasti ennen ja jälkeen vesivoimalahankkeen, mikäli vesistön nykytilan tiedot nojautuvat vanhoihin ja yleisesti Ähtärinjärveä koskeviin tutkimuksiin.

Vesivoimalan suunnitelmaselostuksessa todetaan Ähtärinreitin vesien olevan ”runsashumuksisia, reheviä ja lievästi happamia”. Inhanjoen hydrologis-morfologinen muutos on kuitenkin arvioitu melko suureksi. Kaiken kaikkiaan Inhanjoen tila on luokiteltu tyydyttäväksi. Merkittävää on, että mikäli Inhanjoen tila on jo nykyiselläänkin luokiteltavissa ainoastaan tyydyttäväksi ja Ähtärinreitin vesistöt yleisesti ottaen muun muassa runsashumuksisiksi, jouduttaisiin vesivoimalahankkeessa kuitenkin tekemään Hamarin padon tiivistäminen.

Tämä toimenpide johtaisi virtauksen vähäisyyteen ja estäisi orgaanisen aineksen siirtymisen eteenpäin. Inhanjoen humusmäärä ja rehevyys lisääntyisivät entisestään, ja tästä olisi vaikutuksia edelleen Ryötölle, Ouluvedelle, Vääräkoskelle ja Perännejärvelle.

Vesivoimalahankkeen myötä Inhanjoen vähimmäisvirtaaman ajallinen jakso pitenisi, mikä heikentäisi veden vaihtuvuutta ja siten rikkoisi vesipuitedirektiiviä. On yleisesti tiedossa, että orgaanisen aineksen kasautuminen alkaa alentaa veden happipitoisuutta, lisää hiilidioksidipäästöjä, lisää hajuhaittoja, haitallisten mikrobien kasvua patoaltaassa sekä heikentää kalojen ja muiden vesieliöiden elinolosuhteita. Virtaaman väheneminen lisäisi räjähdysmäisesti heinä- ja lummekasvien kasvua, mikä on ollut jo nykyiselläänkin jokakesäinen vaiva. Vajaavirtaisessa uomassa vesi liettyy orgaanisella aineksella ja koko pohjafauna muuttuu. Liette valtaa tällöin matalatkin paikat pikkuhiljaa ja sitä kautta myös monien lajien ruoka-alueet. Kun veden vaihtuvuus heikkenee, jää vedessä olevaa kiintoainesta siis entistä enemmän joen pohjalle. Kiintoainesta on jo nyt kertynyt huomattava määrä Hamarin padon yläpuolelle. Vesivoimalahankkeen myötä tilanne pahenisi entisestään. Killin Voima kuvaa, kuinka Inhanjoen yläosan virtaama pienenee, kun osa virtaamasta ohjataan voimalaitoksen kautta. Tällä tavalla koetetaan luoda mielikuvaa, että voimalaitokselle ohjattaisiin vain pieni osa virtaamasta, vaikka todellisuudessa koko Inhanjoen yläosa kuivuisi, eikä vain pienenis. Nykyisin koko Killin Voiman säännöstelyluvan mukainen juoksumäärä kulkee Inhanjoen nykyisen uoman kautta.

Virtaaman supistuminen olisi ristiriidassa vesienhoidon toimenpideohjelman tavoitteiden kanssa. Aluehallintoviraston väite, ettei hanke heikentäisi ”vesistön tilaa tavalla, joka vaikuttaa haitallisesti vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseen”, on ristiriidassa Killin Voiman suunnitelmaselostuksen kanssa. Siinä nimittäin todetaan ainoastaan kalateiden rakentamisen tukevan vesienhoidon tavoitteita, mutta ”- - muilta osin hankkeella ei ole vaikutusta vesienhoidon toimenpideohjelmassa esitettyjen tavoitteiden saavuttamisessa”.

Ähtärinreitin kalastusalueen ja Ähtärinjärven Osakaskunnan mukaan: ”Toteutuessaan hanke oleellisesti vastustaa vesienhoidon toimenpideohjelman tavoitteita palauttaa kaloille ja muille vesieliöille suotuisat olosuhteet virtapaikkoihin sekä ennallistaa pienvesistöjä vesioloiltaan luonnonmukaisiksi. Kalateiden rakentamisen positiiviset vaikutukset kumoutuisivat niiden vesitysmahdollisuuksien oleellisesti huonontuessa.”

Killin Voima toteaa lupahakemuksensa suunnitelmaselostuksessa, ettei Inhanjoen padon patoaltaan keskisyvyys ole tiedossa. Silti hakija on pystynyt tekemään laskelmat vedenvaihtuvuuden riittävydestä. Näitä laskelmia ei voida pitää luotettavina. Aluehallintoviraston lupapäätöksessäänkin kerrotaan hankkeen aiheuttavan patoaltaassa vedenvaihdunnan vähenemistä, mutta aluehallintovirasto ei kuitenkaan ole vaatinut hakijalta uusia laskelmia vedenvaihdunnan riittävydestä – laskelmia, joissa patoaltaan keskisyvyys olisi selvitetty. Lisäksi laskelmissa olisi huomioitava lupaprosessin aikana tehty merkittävä muutos Hamarin padon korkeuteen ja tiivistämiseen liittyen. Hamarin padon korotus ja tiivistys estäisivät pohjavesiä vaihtumasta ja humuksen siirtymistä eteenpäin.

Killin Voiman alkuperäisessä lupahakemuksen suunnitelmaselostuksessa ei ole minkäänlaista mainintaa lyhytaikaissäännöstelystä, josta kuitenkin kirjoitetaan

aluehallintoviraston lupapäätöksessä. Muutoksenhakijat eivät tule missään tapauksessa hyväksymään lyhytaikaissäännöstelyä. Saman on todennut myös Varsinais-Suomen kalatalousviranomaisen omassa lausunnossaan koskien Killin Voiman lupahakemusta. Lyhytaikaissäännöstelyn vaikutuksia vesistöön ei ole ennakkoon selvitetty. Vaikutukset olisi tullut selvittää riittävästi ja luotettavasti ennen lupapäätöstä.

Killin Voiman vesivoimalahankkeesta koituisi sen toteutuessa mittavat taloudelliset menetykset alueen kiinteistöjen- ja maanomistajille. Hankkeen myötä kiinteistöjen arvo alenee, niiden jälleenmyyntiarvo laskee ja myyntimahdollisuudet heikkenevät huomattavasti.

Aluehallintovirasto on jättänyt päätöksessään korvausmääräyksen ulkopuolelle [REDACTED] sekä [REDACTED] ja [REDACTED] tilat. Näistä kaksi jälkimmäisenä mainittua on lohkottu vuonna 2017 Kytösen tilasta. Killin Voima Oy:n ja [REDACTED] väliseen kauppakirjaan vuodelta 1964 on kirjattu seuraavaa: ”Mikäli voimalaitoksen rakentaminen aiheuttaisi nykyistä pahempia pysyviä vahinkoja [REDACTED] tilan viljelyksille Inhan joen varrella Inhan ja Ryötön voimalaitosten välisellä osuudella, on myyjillä oikeus korvaukseen.” Myös [REDACTED] ja [REDACTED] tilojen omistajien tulee olla oikeutettuja korvauksiin. [REDACTED] tilan jättäminen korvausmääräyksen ulkopuolelle on täysin käsittämätöntä, sillä vesivoimalahanke kohdistuu kyseisen tilan rajaan aiheuttaen kiinteistön- ja maanomistajille sekä taloudellista että maisemallista haittaa.

Mikäli vesivoimalahanke toteutuu, on Inhanjoen alueelta vaikea saada kiinteistöjä myydyiksi. Tästä on olemassa jo ennakkotapaus, sillä [REDACTED]-nimisen tilan ([REDACTED]) kauppa peruuntui, kun ostajille selvisi, että meneillään oli vesivoiman omistusoikeusselvittely ja Killin Voiman vesivoimalahankkeen lupaprosessi oli käynnistynyt. Tähän ennakkotapaukseen viitaten Inhanjoen hankkealueen kiinteistöjen- ja maanomistajilla on todelliset perusteet täysimittaisiin korvauksiin kiinteistöjen arvoista vesivoimalahankkeen toteutuessa. Killin Voiman vesivoimalahanketta perustellaan taloudelliseksi kannattavaksi, ja olisikin täysin käsittämätöntä, ettei kyseisen hankkeen myötä syntyviä taloudellisia vahinkoja korvattaisi täysimittaisina alueen yksityisille kiinteistöjen- ja maanomistajille.

Inhan ruukkiyhdyiskunta kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin (RKY). Alue on tullut valituksi RKY-kohteeksi, sillä siellä ”vanhat teollisuuslaitokset yhdessä ruukin asuinrakennusten kanssa, joihin lukeutuu komea patruunan 'Pytinki', muodostavat mielenkiintoisen kokonaisuuden Inhanjoen suussa.” Museoviraston lausunnossa todetaan vesivoimalaitoksen koneaseman ja siihen liittyvien penkereiden sekä uuden kanavan alosan ja kalatien sijoittuvan RKY-alueelle maisemallisesti hyvin herkkään kohtaan, joten niillä on vaikutusta ympäristöön. Hankesuunnitelma on muuttunut vaiheesta, johon kulttuuriympäristöviranomaiset ovat ottaneet kantaa. Killin Voiman hankesuunnitelman muuttumisen myötä Inhanjoen yläosasta jäisi käytännössä kuivaksi 120 metrin mittainen matka ja nykyinen säännöstelypato olisi käytössä vain tulvajuoksutuksissa ja poikkeustilanteissa. Hamarin padolla, joka sijaitsee vanhan takomon kohdalla, veden virtaus loppuisi kokonaan, koska siinä kohdassa vesi virtaisi ainoastaan 1 m³/s kalatien kautta. Mikäli tieto joen yläosan kuivumisesta, juuri Pytingin kohdalla, olisi ollut kulttuuriympäristöviranomaisien tiedossa, olisivat niiden lausunnot olleet varmasti hyvin erilaiset.

Vesivoimalahankkeen vuoksi Inhanjoen veden virtaus supistuisi, mikä johtaisi joen kuivumiseen aina yläpadolta Myllysilälle asti. Tästä koituisi pysyvä joen virkistyskäyttömahdollisuuksien heikentyminen: niin uiminen, kalastus kuin melonta muuttuisivat hankalaksi. Useiden kiinteistöjen kohdalla Inhanjoessa virtaisi niin vähän vettä, että uiminen ja kalastus olisivat mahdottomia.

Virtaaman menetys olisi suurin tilojen [REDACTED], Inhan tehtaan tiluksia, [REDACTED]-[REDACTED] ja [REDACTED] kohdalla. Patoaltaan rantakiinteistöille [REDACTED], [REDACTED]-[REDACTED], [REDACTED] ja [REDACTED] veden vaihtuvuus jäisi käytännössä toteutumatta. Tilojen [REDACTED] ja [REDACTED] kohdalla virtaama sen sijaan kasvaisi niin voimakkaasti, että uiminen ei ole enää turvallista, ainakaan lasten kanssa.

Ähtärin kaupungin ulkoilureiteissä Inhanjoen läpi kulkeva melontareitti mainitaan, mutta jos vesivoimalahanke toteutuu ja joen yläosan uoma kuivuu, pitee kanoottien/ kajakkien kantomatka huomattavasti. Nykyisin vesikulkupeli on tarvinnut kantaa vain Hamarin kohdan ohi. Kaiken kaikkiaan Inhanjoki ja jokialueen ympäristö muuttuisivat vesivoimalahankkeen myötä täydellisesti. Voimalan rakentamisen vuoksi alueelta olisi kaadettava puita ja muokattava maata, mikä vaikuttaisi pelto- ja metsämaiseman turmeltumiseen. Pelloille on nykyisin voinut tehdä talviaikaan hiihtolatureittejä ja metsien siimeksissä on kulkenut tunnelmallisia patikointireittejä.

Killin Voima Oy on muuttanut vesivoimalahankkeensa suunnitelmaa useaan otteeseen lupaprosessin aikana. Tästä voidaan tehdä johtopäätös, että hankesuunnitelma on alun alkaenkin ollut täysin puutteellinen. On kyseenalaista, että ovatko kaikki viranomaiset ja asiantuntijat ottaneet kantaa ajantasaiseen suunnitelmaan. Hakemusta on muokattu ja täydennetty useaan kertaan. Muutoksenhakijoille välittyy kuva, että tällä tavoin menettämällä hakija on koettanut tarkoituksella hämätä ja sekoittaa hankkeeseen liittyviä eri tahoja.

Hankaveden kalastuskunnan johtokunnan antama myönteinen päätös ruoppausluvasta Killin Voima Oy:lle oli sääntöjen vastainen. Ruoppausluvasta päättäminen olisi kuulunut yleisen kokouksen, ei johtokunnan kokouksen asialistalle.

Aluehallintovirasto pyysi Ähtärin kaupungilta ja Ähtärin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta lausuntoa hakemukseen vesivoimalaitoksen rakentamisesta Inhankoskeen. Tekninen lautakunta käsitteli asiaa kokouksessaan 15.8.2017 ja päätti jättää asian pöydälle. Asiaa käsiteltiin uudelleen teknisen lautakunnan kokouksessa 12.9.2017, jolloin lautakunta päätti esittää aluehallintovirastolle hakemuksen ottamista uudelleen käsiteltäväksi. Lautakunta kuitenkin painotti, että: ”Uudelleenkäsittelyn yhteydessä tulisi asiaa käsittelevän viranomaisen selvittää hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnin tarpeellisuus nk. YVA-menettelylain (5.5.2017/252) sekä Valtioneuvoston asetuksen YVA-menettelystä (11.5.2017/277) mukaisesti. Saatujen täydennysten jälkeen on hakemus asetettava uudelleen kuultavaksi.” Lausunto otettiin myös kaupunginhallituksen asialistalle 18.9.2017 kokoukseen, jossa kaupunginhallitus totesi suhtautuvansa myönteisesti Killin Voima Oy:n lupahakemukseen. Pöytäkirjan mukaan hanketta pidettiin ”kaupungin elinvoiman edistämisen näkökulmasta katsoen” tärkeänä. Kaupunginhallituksen lausunnossa edellytettiin kuitenkin teknisen lautakunnan 12.9.2017 kokouksessa esittämän lausunnon ottamista huomioon lupamenettelyn yhteydessä. On kyseenalaista, onko aluehallintovirasto menetellyt oikein, kun se ei ole asettanut hakemusta uudelleen

kuultavaksi Ähtärin kaupungin teknisen lautakunnan ja kaupunginhallituksen lausunnoista huolimatta. Lupahakemus myös muuttui sisällöltään useaan kertaan lupaprosessin aikana.

Perusteena kalateiden rakentamisvelvoitteen voimaan jättämiselle on, että kalateiden rakentamisvelvoite on määrätty Killin Voimalle jo vuonna 1919 annetussa säännöstelylupapäätöksessä. Kyseisessä päätöksessä linjataan kalateiden rakentamisvelvoitteen astuvan voimaan, mikäli joku niitä vaatii. Kalateitä on vaadittu vuonna 1972 Nyyssölän-Ollikkalan kalastuskunnan toimesta, mutta niitä ei ole silti tehty vielä tähän päivään mennessä. Vesivoimalan rakennuslupaa ei voida perustella sillä, että tämän mittavan, luontoarvoja pysyvästi muuttavan hankkeen myötä toteutuisivat Inhanjokeen tarvittavat kalatiet, koska kalatiet tarvitaan joka tapauksessa.

3. *Killin Voima Oy* on vaatinut muutoksia lupamääräyksiin seuraavasti:

Lupapäätöksen lainvoimaiseksi tulemiseen sidotut määräajat on sidottava rakentamisen aloittamiseen tai hankkeen valmistumiseen.

1. Lupamääräys 5 muutetaan kuulumaan seuraavasti (muutokset alleviivattu):

5) Paaluvälillä 1+25-2+00 on varmistettava liito-oravan vaellusmahdollisuus säilyttämällä riittävä puusto kanavan läheisyydessä.

2. Lupamääräys 6 muutetaan kuulumaan seuraavasti:

6) Yläkanavan yli on Inhan kosken yksityistien kohdalle rakennettava silta, jonka kantavuuden on oltava vähintään 48 t. Kanavan ja sillan rakennustyön aikana on varmistettava jatkuva kulkuyhteys Inhan kosken yksityistien varrella oleviin kiinteistöihin.

3. Lupamääräys 7 muutetaan kuulumaan seuraavasti:

7) Inhan tehtaiden pato on tiivistettävä suodatinkankaiden ja maa-aineksen avulla, jonka jälkeen padon harja kivetään uudelleen. Kunnostetun padon harjan keskimääräinen korkeus uoman kohdalla tulee olla N₆₀ +151,59 m.

4. Lupamääräys 8 muutetaan kuulumaan seuraavasti:

8) Inhan säännöstelypadon ja Inhan tehtaiden padon yhteyteen on rakennettava kalatiet, hakemuksen 10.10.2018 toimitettuun täydennykseen liitetyn ja 6.7.2016 päivätyn sekä 5.10.2018 muutetun piirustuksen 1448-LH5 M1 mukaisesti sekä tehtävä kalataloutta edistäviä kunnostustoimenpiteitä säännöstelypadon kalatien alapuolisessa tulvauomassa.

Kalatiesuunnitelmiin saadaan tehdä lupamääräyksessä 15 annettujen vaatimusten edellyttämiä muutoksia. Päivitetyt kalatiesuunnitelmat sekä uomakunnostussuunnitelma on esitettävä Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle viimeistään kolme kuukautta ennen rakentamisen aloittamista. Toteutuksessa on noudatettava kalatalousviranomaisen antamia ohjeita.

5. Lupamääräys 10 muutetaan kuulumaan seuraavasti:

10) Rakennustyöt on tehtävä siten, että vesistölle ja sen käytölle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa. Hankaveden ruoppausalue on tarvittaessa ympäröivä pinnasta pohjaan ulottuvalla suojaverholla. Koneasema ja sen yläkanava sekä pääsääntöisesti myös alakanava on rakennettava kuivatyönä. Vesistön vedenlaatuun vaikuttavat rakennustyöt on tehtävä 1.9.–31.5. välisenä aikana.

6. Lupamääräys 14 muutetaan kuulumaan seuraavasti:

14) Vesivoimalaitokselle saadaan juoksuttaa vettä enintään 15 m³/s. Juokсутusta saadaan muuttaa vuorokauden sisällä korkeintaan kaksi kertaa siten, että jaksojen juokсутusvirtaaman ero saa olla enintään 7,5 m³/s.

Aikavälillä 1.6.–30.9. ja vuorokauden kokonaisjuokсутuksen yhdessä ohijuokсутuksen kanssa ollessa 1,0–2,0 m³/s, saa juokсутusjaksojen maksimivirtaama voimalaitokselle olla enintään 5,0 m³/s.

Jäänmuodostumisaikaan juokсутus tulee toteuttaa siten, että se ei lisää haitallista jäänmuodostumista alapuolisessa uomassa ja mahdollistaa tarvittaessa jääkannen muodostumisen.

Edellä mainituista määräyksistä saadaan poiketa tulvasuojelun niin edellyttäessä sekä ennakoimattoman vesitilanteen tai alapuolisen haitallisen jäätilanteen johdosta.

Voimalan käytössä on lumi- ja valuntatilanne huomioitava ennakoivasti siten, ettei Ähtärinjärven säännöstelyluvan määräykset vaarannu.

7. Lupamääräys 15 muutetaan kuulumaan seuraavasti:

15) Säännöstelypadon kalatiehen on juokсутettava vähintään 0,8 m³/s lukuun ottamatta 1.12.–31.3. välinen aika, jolloin kalatiehen on juokсутettava vähintään 0,1 m³/s. Säännöstelyluvassa määrätystä vähimmäisvirtaamasta säännöstelypadon alapuoliseen uomaan on jatkuvasti johdettava vähintään 0,2 m³/s:n virtaama. Inhan tehtaiden padon kalatiehen on jatkuvasti juokсутettava vähintään 0,8 m³/s.

8. Lupamääräys 17 muutetaan kuulumaan seuraavasti:

17) Inhan säännöstelypadon ja Inhan tehtaiden padon välisen uomaosuuden suvantoalueille kertyvää lietettä ja vesikasvillisuutta on tarvittaessa poistettava.

9. Lupamääräys 19 muutetaan kuulumaan seuraavasti:

19) Luvan haltijan on tarkkailtava rakentamisen aikaisia vaikutuksia pinta- ja kaivovesien laatuun sekä tarkkailtava jatkuvatoimisesti käytön aikaisia vedenpinnan korkeuksia ja voimalaitoksen, kalatien ja säännöstelypadon kautta juokсутettavia virtaamia Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla. Esitys tarkkailusuunnitelmaksi on toimitettava Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselle hyväksyttäväksi viimeistään kolme kuukautta ennen rakennustöiden aloittamista.

10. Lupamääräys 21 muutetaan kuulumaan seuraavasti:

21) Luvan haltijan on viimeistään kolme kuukautta ennen rakennustöiden aloittamista esitettävä Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tietoa liito-oravien lisääntymis- ja levähdyspaikkoina käytettyjen puiden sijainnista ja niiden suojaamisesta huomioiden myös tulevan kanavan ylitykseen tarvittavat puut sekä tarpeelliset suojavyöhykkeet ja puuston tuulenkesto. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi antaa ohjeita liito-oravan esiintymisen ja kulkuyhteyksien turvaamiseksi tarvittavan puuston suojaamisesta.

11. Lupamääräys 22 muutetaan kuulumaan seuraavasti:

22) Luvan haltijan on tarkkailtava kalateiden ja niiden välisen uoman toimivuutta kalojen ylös- ja alasvaelluksessa Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla. Esitys kalataloudelliseksi tarkkailuksi on toimitettava hyväksyttäväksi Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle viimeistään kolme kuukautta ennen rakennustöiden aloittamista. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi päättää, että tarkkailu voidaan lopettaa, jos todetaan, että kalan vaellus ja lisääntyminen alueella on vakiintunut.

12. Lupamääräyksen 29 viimeinen kappale muutetaan kuulumaan seuraavasti:

29) – –

Korvaukset on maksettava ennen hankkeen toteuttamiseen ryhtymistä, mutta kuitenkin viimeistään vuoden kuluessa siitä lukien, kun tämä päätös on tullut lainvoimaiseksi. Korvauksille on korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisesti maksettava vuotuista viivästyskorkoa eräpäivästä lukien. Viivästyskoron määrä on kulloinkin voimassa oleva korkolain 12 §:n mukainen viitekorko lisätynä seitsemällä prosenttiyksiköllä.

13. Muutoksenhakija on täydentänyt valitustaan 22.2.2019 ja vaatinut täydennyksessään, että lupamääräyksen 14 toiseksi viimeinen kohta muutetaan kuulumaan seuraavasti:

Edellä mainituista määräyksistä saadaan poiketa tulvasuojelun niin edellyttäessä, ennakoimattoman vesitilanteen tai alapuolisen haitallisen jäättilanteen johdosta sekä huoltojen, korjausten tai laitoksen toimintaan liittyvien häiriötilanteiden yhteydessä.

Perusteluinaan muutoksenhakija on esittänyt seuraavaa (numerointi vastaa vaatimusten numerointia):

Aluehallintovirasto on sitonut useita määräaikoja lupapäätöksen lainvoimaiseksi tulemiseen. Lupapäätöksen jälkeen hakijalla on neljä vuotta aloittaa työt, joten on hakijan kannalta kohtuutonta vaatia tarkkailu- ja kunnostussuunnitelmien laatimista ja toimittamista välittömästi päätöksen lainvoimaiseksi tulemisen jälkeen. Tarkoituksenmukaisempaa on sitoa tarkkailuohjelmien laadinta rakentamisen aloittamiseen tai hankkeen valmistumiseen.

1. Kanavan molemmille sivuille rakennetaan maapadot paaluvälillä noin 0+00–1+00. Maapadon harjan tulee patoturvallisuudesta annetun asetuksen (319/2010) mukaisesti olla liikennöitävissä, joten padon pätyihin tarvitaan lisäksi kääntöpaikat. Kanavan reunapuustoa joudutaan raivaamaan maapadon

rakentamiseksi. Puustoa säilytetään mahdollisuuksien mukaan myös paaluvälillä 0+75–1+25 yhdessä ELY-keskuksen kanssa sovittavassa laajuudessa (ks. lupamääräys 21), mutta alkuperäinen lupamääräys 5 estää tai hankaloittaa maapatojen rakentamista luvan määrämällä tavalla.

2. Sillan leveys ja ajokaistojen määrä määritetään toteutussuunnittelun yhteydessä, eikä siitä ole tarkoituksenmukaista määrätä lupamääräyksessä. Sillan leveys sovitetaan nykyisen tien leveyden mukaan niin, että tien laatuaste säilyy nykyistä vastaavana.

3. Pohjapadon purkukyky on laskettu vapaana ylisyöksynä, jota varten on määritetty padon harjan muodosta riippuva purkautumiskerroin. Padon harja ei ole tasainen vaan kasattu isoista lohkokivistä, joten purkautumiskertoimen määrittelyyn sisältyy epävarmuutta. Alivirtaamalla virtaama kalatiehen on laskennallisesti noin 0,8–0,9 m³/s ja virtaama padon harjakivien yli ja välistä yhteensä noin 0,1–0,2 m³/s. Padon harja on virtaamaan nähden pitkä, noin 33 m, mikä osaltaan lisää laskennan epävarmuutta.

Hakijan tarkoituksena on tarkkailla altaan vedenpintaa rakentamisen jälkeen ja tarvittaessa muokata padon harjaa suunniteltujen vedenpintojen saavuttamiseksi. Virkistyskäytön kannalta olennaista on alivirtaaman aikaisen vedenpinnan nostaminen noin 0,3 m:llä. Sentin tarkkuudella annettu määräys vedenpinnan korkeudesta ei ole tarkoituksenmukainen, mutta voi aiheuttaa hakijalle saavutettuun hyötyyn nähden kohtuuttomia padon muutostukustuksia.

4. Kalateiden rakentamisen tarkoituksena on mahdollistaa kalojen kulku olemassa olevien patorakenteiden ohi, eikä lupahakemuksessa ole esitetty kala- ja raputaloutta edistäviä kunnostustoimenpiteitä.

Inhanjoen yläosa säännöstelypadolta noin 550 m alavirtaan on säännöllisen muotoinen perattu kanava. Säännöstelypadolta tulee voida juokuttaa luvan mukainen maksimivirtaama 40 m³/s, joten peratulle osuudelle ei voida toteuttaa kalataloudellisia kunnostuksia. Perkausprofiilin muoto on määrätty säännöstelyluvassa (LSVEO 13.2.1976).

Peratun osuuden alapuolella on pieni suvanto ja matalan kynnyksen muodostava vanhan padon ja sillan jäänteet (Myllysilta). Inhan tehtaiden patoaltaan alivirtaaman aikaisen vedenkorkeuden nosto lupapäätöksen mukaisesti pienentää peratun osuuden alapäässä olevaa kynnystä. Inhanjoessa tehtyjen vedenkorkeusmittausten perusteella putouskorkeus Myllysillan paikalla on nykyisin noin 0,5 m. Patoaltaan vedenkorkeutta nostetaan pienillä virtaamilla noin 0,3 m, joten Myllysillan pohjakynnyksen korkeus pienenee entisestään. Myllysillan kohdalla on kiinteä muinaisjäännös, joten virtapaikassa ei voida toteuttaa uoman muokkausta vaativia kalataloudellisia kunnostuksia. Kynnystä on tarkoitettu muokata Museoviraston hyväksymällä tavalla siinä määrin kuin on tarpeen sen varmistamiseksi, että kalat pääsevät kulkemaan kynnyksen yli.

Myllysillan paikalta on matkaa Inhan tehtaiden padolle noin 380 m. Patoaltaan yläosan (noin 140 m) leveys on noin 30–40 m, minkä jälkeen patoallas laajenee noin 50–70 m levyiseksi. Patoallas on syvimmillään Inhan tehtaan padon yläpuolella. Patoaltaan osalta vedenkorkeuden nosto parantaa vesistön tilaa mm. hidastamalla umpeenkasvua.

Edellä esitettyyn viitaten voidaan todeta, ettei Inhanjoen kalataloudellinen

kunnostaminen ole tarkoituksenmukaista säännöstelypadon ja Inhan tehtaiden padon välisellä jokiosuudella.

Säännöstelypadon kalatien alapuolisen uoman, eli nykyisen tulvauoman, kunnostus suunnitellaan kalateiden suunnittelun yhteydessä. Hankkeen investointipäätös tehdään luvan saatua lainvoiman ja vasta sen jälkeen aloitetaan hankkeen valmistelu ja toteutus suunnittelu. Toisaalta aluehallintovirasto on määrännyt, että hanke tulee aloittaa neljän vuoden kuluessa siitä, kun päätös on saanut lainvoiman, joten luvan haltijaa ei ole velvoitettu aloittamaan hankkeen toteutusta välittömästi luvan saatua lainvoiman.

5. Samentumisen leviäminen riippuu mm. ruopattavan pohjasedimentin ominaisuuksista ja käytettävästä kalustosta, joten suojaverhon tarve ja suojauksen laajuus selviää suunnittelun ja rakennustöiden valmistelun yhteydessä.

6. Juoksutusjaksojen virtaamaeron rajoittaminen $4 \text{ m}^3/\text{s}$:iin tulovirtaaman ollessa alle keskivirtaaman sekä juoksutuksen sitominen edellisen vuorokauden juoksutukseen rajoittaa ja haittaa säännöstelyn asianmukaista hoitamista. Juoksutusmuutosten vaikutusten kannalta tulovirtaamalla ei ole oleellista merkitystä, joten ei ole perusteltua pienentää sallittua juoksutuseroa $7,5 \text{ m}^3/\text{s}$:stä $4 \text{ m}^3/\text{s}$:iin tulovirtaaman ollessa alle keskivirtaaman. Juoksutusmuutoksen pienentäminen rajoittaa merkittävästi vesivoiman hyödyntämistä.

Juoksutus ja energiantuotanto on suunniteltava ja ilmoitettava edellisenä päivänä, joten juoksutusohje ei voi perustua laskennalliseen vesistöennusteen tulovirtaamaan. Tulovirtaamaa ei havainnoida, vaan se on vesistömallin laskema arvo. Vesistöennusteeseen joudutaan tekemään äkillisiä korjauksia todellisten havaintojen perusteella, eivätkä mallin laskemat arvot siten vastaa todellisuutta yksittäisen päivän osalta. Kyse on laskennallisesta arvosta, ei todellisesta tulovirtaamasta. Järven säännöstelyn suunnittelussa voidaan hyödyntää vesistöennustetta, mutta mallin tekemä ennuste ei voi määrätä säännöstelyä.

Lupamääräyksen mukaan 1.6.–30.11. välisenä aikana tulovirtaaman ollessa $1,0\text{--}2,0 \text{ m}^3/\text{s}$ järven vedenpintaa ei saa juoksutuksilla laskea (menovirtaama enintään tulovirtaama). Määrättyä ajanjaksoa ei ole lupapäätöksessä perusteltu. Järven vedenpinnan aleneminen voi aiheuttaa haittaa virkistyskäytölle, joten ajanjaksoksi tulee määrätä 1.6.–30.9.

Koska säännöstelyn yläraja laskee kesäkuun aikana $0,2 \text{ m}$, edellyttää säännöstelyn hoitaminen kesäkuun ajan tulovirtaamaa isompaa kokonaisjuoksutusta. Menovirtaaman sitominen tulovirtaamaan estää kesäkuussa säännöstelyluvan noudattamisen. Vedenkorkeuden pitäminen tasaisesti lähellä ylärajaa on myös säännöstelyn tavoite, etenkin virkistyskäyttöaikaan, mutta voimalaitosluvalla ei tule estää yläpuolisten järvien asianmukaista säännöstelyä. Säännöstelyn alaraja laskee 10.8. lähtien, joten ei ole tarkoituksenmukaista, että voimalaitosluvalla määrättyä estetään vedenkorkeuden laskeminen puolen vuoden ajan.

Koska voimalaitoksen putouskorkeus on pieni, on myös voimalaitoksen edun mukaista, että yläpuolisen järven pinta pidetään tasaisesti mahdollisimman korkealla.

Juoksutusta ei tule sitoa tulovirtaamaan, koska tulovirtaamaa ei voida mitata tai muuten määrittää tarkasti. Edellä esitettyyn viitaten ei tulovirtaaman mää-

rittämiseen voida käyttää vesistöennustetta. Alapuoliselle vesistölle virtaamavaihtelusta kuivimpaan aikaan aiheutuvaa haittaa rajoitetaan riittävästi sitomalla voimalaitoksen maksimivirtaama vuorokauden kokonaisjuoksutukseen.

Määräys 3 m³/s maksimivirtaamasta estää laitoksen käytön, koska laitosta ei voida käyttää niin pienellä virtaamalla.

7. Inhan tehtaiden padon kunnostus toteutetaan nykyistä vastaavana kivirakenteisena pohjapatona. Koko vähimmäisvirtaaman ohjaaminen kalatiehen edellyttäisi padon täydellistä tiiveyttä tasoon +151,61 saakka, mikä ei ole padon rakenteesta johtuen mahdollista. Kalatiehen johdetaan sama vähimmäisvirtaama kuin säännöstelypadon kalatiehen ja loput virtaamasta menee pohjapadon harjan kivien yli ja välistä.

Kalatien virtaama 0,8 m³/s turvaa riittävän houkutusvirtaaman alempaan kalatiehen.

8. Inhankosken padolla tarkoitetaan ilmeisesti säännöstelypatoa. Hakija vastaa säännöstelypadolta lähtevän peratun uoman kunnossapidosta säännöstelyluvan mukaisesti, eikä asiasta ole tarpeen määrätä tässä voimalaitoksen luvassa erikseen.

Hankkeen vaikutuksesta keskimääräinen virtausnopeus Inhanjoessa laskee ja joen vähimmäisvirtaaman ajallinen kesto pitenee. Toisaalta Inhan tehtaiden patoaltaan vedenkorkeus nousee myös vähimmäisvirtaamalla, mikä vähentää vesikasvillisuuden leviämistä. Hakija vastaa vain hankkeesta aiheutuvasta liettymisestä ja umpeenkasvusta joen nykytilanteeseen verrattuna.

9. Inhan säännöstelypadon ja Myllysilän padon välinen uomaosuus on lähes koko matkaltaan perattu säännöllisen muotoinen säännöstelypadon alakanava. Peratun uoman pituus on noin 550 m, jonka jälkeen on pinta-alaltaan noin 0,1 hehtaarin kokoinen suvanto ennen Myllysilän padon jäänteitä. Mainitulla uoman osuudella ei tehdä rakennustöitä ja hankkeen vaikutus rajoittuu virtaaman muutoksiin. Hankkeesta ei siten ennalta arvioiden aiheudu sellaisia vaikutuksia, joiden perusteella ennakkotarkkailu edellä mainitulla uoman osuudella olisi tarpeen.

Tarkkailuohjelmassa esitetään rakennustöiden aikainen pinta- ja kaivovesien tarkkailu sekä käytön aikainen vedenkorkeuksien ja virtaamien tarkkailu.

Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu sellaisia vaikutuksia, että olisi tarpeen erikseen tarkkailla rakentamisen aikaisia vaikutuksia pohjaeläimistöön.

10. Aluehallintoviraston päätöksen perusteluissa todetaan, että liito-oravan esiintymistä alueella on kartoitettu kattavasti ja on luotettavalla tavalla arvioitu hankkeen vaikutuksia lajin esiintymiseen sekä hankkeen suunnittelussa ja tämän päätöksen määräyksissä huomioitu liito-oravan ympäristövaatimuksia siten, ettei rakentamistoimenpiteistä eikä voimalatoiminnasta aiheudu liito-oravan säilymisen kannalta tärkeän esiintymispaikan häviämistä tai heikkene- mistä.

Perusteluissa tarkoitettu määräys liito-oravan ympäristövaatimusten huomioimisesta on lupamääräyksen 21 ensimmäisen kappale. Tämän mukaisesti ELY-keskuksen tulee liito-oravien kulkuyhteyksien turvaamiseksi tarvittaessa antaa

lisäohjeita luvan haltijan esittämään puuston säilyttämiseen.

Edellä esitettyyn viitaten liito-oravan kulkuyhteyksien säilyminen on turvattu, eikä hankkeen vaikutuksia kulkuyhteyksien säilymiseen ole tarpeen erikseen seurata.

11. Kalateiden tarkkailusuunnitelman laatiminen on tarkoituksenmukaista vasta, kun kalateiden toteutussuunnitelmat on laadittu. Vesilain mukaan luvan haltija voidaan luvassa velvoittaa esittämään tarkkailusuunnitelma hyväksyttäväksi niin ajoissa, että tarkkailu voidaan aloittaa toiminnan alkaessa tai muuna toiminnan vaikutusten kannalta tarkoituksenmukaisena ajankohtana. Kalatien tarkkailu aloitetaan hankkeen valmistuttua. Rakentamisaika on yli 12 kk, joten viranomaiselle jää hyvin aikaa hyväksyä tarkkailusuunnitelma.

12. Vesilain mukaan korvaukset on maksettava lupaviranomaisen määräämänä aikana, kuitenkin vuoden kuluessa siitä, kun päätös on saanut lainvoiman. Hakija tekee investointipäätöksen vasta luvan saatua lainvoiman, minkä jälkeen aloitetaan hankkeen valmistelu ja toteutussuunnittelu. Hakijan kannalta on siten kohtuutonta, että korvaukset jouduttaisiin maksamaan jo kuuden kuukauden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta.

4. Asunto Oy Ähtärin Tamminiemi on ensisijaisesti vaatinut, että aluehallintoviraston päätös kumotaan ja hakemus hylätään tai toissijaisesti, että päätöstä muutetaan ja valittajan kiinteistölle aiheutuva haitan varalta annetaan jäljempänä ilmenevät määräykset.

Yhtiön omistaman kiinteistön kuivatus on järjestettävä pumpaamalla. Yläkanavan yli on rakennettava silta yleisötilaisuudessa esitetyn mukaisesti. Lupamääräystä 13 on täsmennettävä maisemoinnin osalta.

Mikäli kaivossa veden laatu heikkenee tai vesi loppuu, on Killin Voima velvolinen korvaamaan kunnalliseen verkkoon liittymisen, putken rakentamisen ja veden käytön seuraavalle sadalle vuodelle koskien myös jätevetä sekä maksamaan korvausta kiinteistön arvon alenemisesta asuntojen osalta yhteensä 250 000 € ja tontin arvon alenemisesta 150 000 €.

Perusteluinaan muutoksenhakija on esittänyt, että yläkanavan virtausaukko tulee aivan tontin rajalle ja muuttaa veden virtauksia ja jopa virtauksen suuntaa. Haitta kiinteistölle on huomattava ja estää rannan virkistyskäytön. Yläkanava katkaisee kuivatusojan ja kiinteistölle johtava tie jää veden alle. Kuivatuksen järjestäminen ei onnistu ilman pumppuasemaa, jota ei ole suunnitelmissa. Kanavan ruoppaus ja kaivaminen menee maaperässä syvemmälle kuin kiinteistön kaivossa oleva veden pinta, joten on oletettavaa, että kaivossa vesi loppuu ja sen laatu heikkenee. Kaivo on muutaman kymmenen metrin päässä kaivannosta. Kulku säännöstelypadolle katkeaa ja virkistyskäyttö ei ole mahdollista, koska silta yläkanavasta puuttuu, vaikka se esitettiin yleisötilaisuudessa. Kaivumassojen läjityksien muuttamisesta ei ole apua rannan maiseman pelastamisessa tai ympäristöhaittojen välttämässä.

Kiinteistön edustalla oleva hiekkasärkkä tuhoutuu, kun virtaus muuttuu. Kiinteistön edustalla 40 metrin päässä oleva kari on saukkojen talviruokailupaikka, kesällä harvinaisten lintujen (haikara) pesimäalue ja yksi parhaista kalastuspaikoista koko Ähtärinjärven alueella ja muutoksessa sille tapahtuvat haitat eivät

ole tiedossa. Talvella virtaus on kiinteistön edustalla erilainen ja estää kestävän jään muodostumisen ja siten myös virkistyskäytön.

Kiinteistön arvo alenee ja jälleenmyyntiarvo laskee. Jälleenmyynti ei ole mahdollista rakennuspäätöksen takia. Kiinteistö ■■■ jätetty päätöksessä kokonaan pois korvauksien piiristä.

Näin suuren rakennelman tekeminen kestää vuosia ja sinä aikana siitä syntyy erittäin merkittävät melu-, värinä-, liikenne-, räjäytys-, kemikaali- ja hajuhaitat. Kulku kiinteistölle tulee olemaan estettynä ja haittaa päivittäistä liikennettä. Luonnonrauha katoaa ja sen palaaminen kestää vuosia. Ruoppauksen myötä rannan käyttö estyy ja vesi pilaantuu. Kiinteistön rantasauna ja palju sijaitsevat 20 metrin päässä rakennustyömaasta. Niiden käyttö on mahdotonta työmaan aikana.

Kiinteistöllä on oikeus täysmääräisiin korvauksiin taloudellisista haitoista ja edun menetyksistä, myös myöhemmin mahdollisesti ilmi tuleviin haittoihin ja menetyksiin.

Päätöksen perustana olevat suunnitelma ja selvitykset on vajavaisia tai ne on tehty tarkoituksella heikosti ja jopa väärään aikaan. Päätöksessä on useita avoimia kohtia tai on käytetty ympäröiväitä sanamuotoja, kuten riittävä tai hyväksyttävä. Esimerkiksi läjityspenkereen maisemointiasia on yhtiölle tärkeä. Se on mainittu päätöksessä sivulla 45 kohdassa 13: "Töiden päätyttyä rakennuspaikat ja läjitysalueet on saatettava asianmukaiseen ja maisemallisesti hyväksyttävään kuntoon". Maisemointi pitää ilmaista tarkemmin.

5. Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry ja Ähtärinjärven luontoyhdistys ry ovat vaatineet, että aluehallintoviraston päätös kumotaan ja hakemus hylätään.

Perusteluinaan muutoksenhakijat ovat esittäneet, että myönnetty lupa on puutteellisin perustein myönnetty eikä se täytä lainsäädännön vaatimuksia. Hakemusasiakirjat ovat olleet merkityksellisiltä osin puutteellisia, joten päätös on tehty puutteellisilla tiedoilla, eikä viranomainen ole vaatinut asianmukaisesti tehtyjä täydennyksiä ja lisäselvityksiä päätöksenteon pohjaksi. Hakemusta on täydennetty ja muutettu, minkä jälkeen hanketta ei ole asianmukaisesti kuultu uudelleen. Täten päätös on kokonaisuudessaan puutteellisin tiedoin tehty ja päätöksenteossa on tehty muotovirhe.

Hakemusasiakirjoissa ei ole selvitetty vaikutusalueen lajistoa tai luontotyyppejä vaaditussa laajuudessa. Alueelta on tehty heikkotasoinen sähkökoekalastus ajankohtana, jolloin veden lämpötila on tehtävään jo liian alhainen luotettavan saaliin saamiseksi. Luontodirektiivin lajeista ainoastaan liito-orava on selvitetty alueelta.

Hankkeella voi olla vaikutusta nisäkkäisiin, matelijoihin, kaloihin, nilviäisiin, kovakuoriaisiin, perhosiin, sudenkorentoihin, rapuihin sekä myös putkilokasveihin, sammaliin ja jäkäliin. EU:n luontodirektiivi vaatii soveltuvien osin luvanhakijaa selvittämään nämä lajiryhmät, joista hyvin useista ryhmistä on uhanalaislajeja hankealueella. Hankealueelta olisi tullut selvittää ainakin nisäkkäät (etenkin lepakot), matelijat, kalat, kovakuoriaiset, perhoset, simpukat ja sudenkorennot. Näiden ryhmien uhanalaislajeja esiintyy ja voi esiintyä hankealueella.

Luontodirektiivin mukaan on yksiselitteisen kiellettyä heikentää direktiivilajin IV-luetteloon kuuluvien lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Muulla tavoin uhanalaisiksi luokitellut lajit tulee huomioida niille määriteltyjen säädösten mukaisesti.

Ähtärin ja Pihlajaveden reittien vesienhoidon toimenpideohjelmassa 2016–2021 Inhanjoen tila on arvioitu tyydyttäväksi ja hydrologismorfologinen muutuneisuus melko suureksi. Jokireittiä ei kuitenkaan ole luokiteltu voimakkaasti muutetuksi vesistöksi. Inhanjoen tila on todettu tyydyttäväksi ja vedenlaadun osalta hyväksi. Voimalarakentaminen ei edistä joen muuttuneisuuden tilaa eikä paranna myöskään joen ekologista tilaa. Siten on vaarana, että voimalarakentamisella on hyvän tavoitetilan saavuttamisen osalta haitallinen vaikutus.

Liito-oravan huomiointi päätöksessä ei turvaa lajin suotuisan suojelutason säilymistä alueella. Päätöksessä on osoitettu, että paaluvälille 0+75–2+00 on jätettävä puusto liito-oravan kulkuyhteyden säilyttämiseksi. Päätöksessä ei vaadita lajille jätettäväksi alueelta havaittuja kolopuita tai risupesäiä vaan ainoastaan sopimaan alueellisen ELY-keskuksen kanssa havaittujen lisääntymis- ja levähdyspaikaksi katsottujen kohteiden huomioiminen.

Päätöksessä olisi tullut rajata riittävällä tavalla lajille suotuisa elinympäristö tai velvoittaa hakijaa hakemaan luonnonsuojelulain mukaista poikkeusta erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikan hävittämisen- ja heikentämiskiellosta. Hanke pirstoo ja tuhoaa liito-oravan käyttämää elinympäristöä voimala-alueella niin koneaseman, piha- ja tiealueiden kuin vesikanavien rakentamis- ja pengerrysalueilla. Hanke tulee hävittämään ainakin 1/3 alueesta, joka soveltuu liito-oravan elinympäristöksi. Todennäköisesti työn tekninen toteutus tulee aiheuttamaan puuston raivaamisen vieläkin laajemmalla alueella.

Hakemuksessa mainitaan, että hankealueella on noin 5 500 m² sopivaa lisääntymisaluetta taimenille. Kuitenkin suuri osa näistä alueista tulee heikentymään hankkeen toteutuksen myötä virtaamaolojen muututtua epävakaisiksi, yli- ja alivirtaamien lisääntyessä. Virtaamien heikentyminen merkittävästi ja pitkäkestoisesti aiheuttaa näille alueille liettymistä, veden lämpenemistä, umpeenkasvua, rehevöitymistä ja siten elinympäristön heikkenemistä. Talvikaudella siitä seuraa jäätymistä sekä myös happitason alenemista. Taimenten lisääntymisolot heikkenevät huomattavalla tavalla ja mädin kuolevuus kasvaa. Voimalan alapuolisella alueella jokiuomassa syntyy jatkuvaa virtaamanvaihtelua, talvella jäiden muodostumista ja kokonaisvaltaisesti taimenelle sopivien habitaattien olosuhteiden jatkuvaa muutosta ja siten heikkenemistä.

Jokialueen mahdollisten rapujen elinolot heikkenevät samassa suhteessa kuin taimenienkin. Sama koskee myös nilviäisiä, joiden on hankala liikkua olosuhteiden vaihteluiden myötä nopeasti uusille elinalueille.

Jokialueelta on lukuisia määriä havaintoja rasvaevällisistä erikokoisista taimenista, joiden täytyy olla luontaisesti lähialueella syntyneitä.

Päätöksessä mainitaan, että hanke ei aiheuta korvattavaa haittaa, vaikka toteutus alentaa joen yläosan virkistyskäyttöä totaalisesti sekä heikentää joen vedenlaadullista ja ekologista tilaa merkittävän paljon.

Yläosan kalatie tulee jättämään alivirtaama-aikana joen ylimmän reilun 100 m

jakson ajoittain täysin kuivilleen ilman virtaamaa. Kalatien alapuolella joki-uoma on suuren osan vuodesta hyvin vähävetinen, vaikka sitä ei suoraan anneta näin ymmärtää. Nykyisin joen keskivirtaama on noin 8 m³/s ja alivirtaama noin 1 m³/s. Voimalan rakentamisen myötä alivirtaamakauden pituus joen yläosalla moninkertaistuisi, sillä aina kun tulovirtaama on alle 16 m³/s, joen yläosan virtaama jää tasolle 1 m³/s tai sen alle. Ajanjaksoja jolloin Inhanjoen yläosalla virtaama on yli 1 m³/s on hyvin lyhyitä aikoja vuodessa. Siten ylimmän kilometrin matkalla on odotettavissa voimakkaita ekologisia ja veteen kohdistuvia laadullisia muutoksia. Samalla kun uoman pitäisi toimia kalatienä, voidaan sen toimivuus kyseenalaistaa, koska uoma on monin paikoin leveä ja syväkö, siinä ei näin pienellä virtaamalla saavuteta kalastolle riittävää virtausta, joka houkuttaisi kulkemaan alueen läpi. Inhan padon kalatiehen ohjattava 1 m³/s virtaama jättää alivirtaamalla käytännössä padon ja sen kosken kuivilleen, kun virtaama pitää ohjata kokonaisuudessaan kalatiehen. Tämä heikentää ja pienentää koskialueen potentiaalista alaa virtavesien kalastolle.

Laitokselle on määrätty tiettyjä ajoparametreja luvassa, mutta niiden avulla ei estetä voimakkaita virtaamavaihteluita alakanavan alapuolisessa uomassa. Käytännössä luvalla voidaan ajaa voimalaa 8–15 m³/s virtaamalla säännöstel- len kahdesti päivässä jokialueen virtaamaa rajusti. Pienemmillä virtaamilla vaikutukset ovat vähäisempiä, mutta suhteellisesti jopa suurempia ja virtaamanvaihtelut voivat olla vuorokaudessa moninkertaisia välillä 1–4 m³/s. Näissä missään tapauksessa kuitenkin Inhanjoen yläosaan ei tarvitse ohjata minkäänlaista ylimääräistä virtaamaa ja tätä ajanjaksoa on suurin osa vuodesta.

Alapuolisen Ryötön voimalan ajaminen nykyisellä joen virtaamalla sekä myös alkuperäisen hakemuksen mukaisella virtaamalla oli myös Ryötön voimalalle soveltuva tapa. Nyt kun hakija on muuttanut hakemustaan ilman kuulemista uudelleen, ei ole tietoa onko uusi ajorytmi ja mahdollisuus lyhytaikaissäännöstelyyn enää alapuolisen voimalaitoksen ajosuunnitelman mukaista ja optimaalista heille. Vääräkosken voimalan osalta lyhytaikaissäännöstely ei liene aiheuttamassa muutosta, koska voimala sijaitsee Ouluveden alapuolella.

Kalatien toimivuus lähes aina alivirtaamassa olevassa Inhanjoen yläosassa on hyvin epätodennäköistä, josta jo edellä mainittiin, mutta positiivista on kalatien rakentaminen joka tapauksessa. Päätöksessä ei kuitenkaan annettu mitään määräyksiä, miten kalaston alasvaellus turvattaisiin. Hakemuksessa tästä oli mainintoja, mutta päätöksessä ei alasvaellusta otettu lupamääräyksissä mitenkään huomioon. Ei ole tarkoituksenmukaista, että kalasto menee turbiinin läpi vaan yläosan padolle olisi tullut määrätä alasvaellusta ohjaavien rakenteiden välttämättömyys. Nyt niiden rakentaminen jää kalaviranomaisten ohjeistuksen varaan ja mahdollisesti ne jäävät siten jopa rakentamatta.

Hakija on hakenut lupaan muutosta lyhytaikaissäännöstelylle kesken lupaprosessin eikä tästä ole kuultu asianosaisia. Vesilain 11 luvun mukaisessa lupamennettelyssä ei tunneta kyseistä toimenpidettä, jossa hakemusta muutetaan ilman kuulemista kesken lupaprosessin. Lupahakemuksen muuttaminen vuorokausisäännöstelyn sallivaksi on niin olennainen muutos lupapäätöstä ajatellen, että sen osalta olisi tullut lupa kuuluttaa uudelleen. Koska viranomaisen on jättänyt kuulutuksen vuorokausisäännöstelyn muutoksen osalta tekemättä, tulee lupapäätös todeta väärin tehdyksi ja hylätä muotovirheen takia. Luvan ratkaisuosassa viranomaisen ei ole perustellut riittävässä määrin muutoksen tekemistä ilman kuulemista, joten vuorokausisäännöstelyn lisääminen ilman kuulemista on perusteeton ja oleellinen muutos.

Voimalahankkeen hyötyjä on liioiteltu hyötylaskemassa, joka on hyvin ylimalkainen eikä perustu laajempiin taloudellisiin laskelmiin ainakaan siltä osin, joka on hakemuksessa esitetty. Laskelmassa on käytetty tulovirtaamaa $15 \text{ m}^3/\text{s}$ ikään kuin jatkuvasti saatavana virtaamana. Joen keskivirtaama on kuitenkin $8,6 \text{ m}^3/\text{s}$, joka olisi realistisempi virtaama laskelmassa käytettäväksi. Vuosien 2009–2016 ajalta keskivirtaama saattaa olla jopa alempikin, ehkä $6\text{--}7 \text{ m}^3/\text{s}$. Virtaamatietoja tarkasteltaessa vuotuinen käyttöaika noin 10 MW teholla on noin 5 kk, muun ajan jäädessä huomattavasti tämän alle ja lyhytaikaisesti ollen suurempi.

Todenmukainen hyötylaskelma on enintään $8,2 \times 8 \text{ m}^3/\text{s} \times 6,2 \text{ m} = 406 \text{ kW}$. Näin laitoksen tuotoksi saataisiin vuodessa ($4\,100 \text{ h/a}$) $1\,665 \text{ MWh}$. Realistisella nykymarkkinoiden megawattihinnalla 38 €/MW tuottoa tulisi $6\,3270 \text{ euroa}$ vuodessa, joka on kokonaishyödyltään $1,265 \text{ m€}$ eli noin puolet hakijan esittämästä summasta. Voimatalouden hyötylaskelmaa voidaan siis pitää täysin ylimitoitettuna ja epärealistisena eikä se oikeellisesti esitettynä kata enää aiheutettuja haittoja.

Hankealue kuuluu osittain rakennetun kulttuuriympäristön alueeseen, johon museovirasto ei ole ilmeisesti ottanut riittävästi kantaa eikä tuonut esiin sitä seikkaa, että alue, joka kuuluu kulttuurihistoriallisesti merkittävään tehdasmiljöön alueeseen, tulisi museaalisesti olennaisilta osin muuttumaan totaalisesti. Kulttuurihistoriallisesti tehdasalueen kokonaisuuteen on kuulunut vesi ja padot olennaisesti. Nyt uuden voimalan rakentamisen myötä tämä tärkeä vesielementti lähes poistuu kulttuurimaisemasta ja siten alentaa alueen historiallista arvoa. Veden kulkeminen alueen laidalle rakennettavaan kanavaan muuttaa koko alueen kulttuurihistoriallista arvoa sekä myös maisemakuvaa. Alivirtaamassa virtaava joki ei täytä alueen historiallista arvokkuutta enää eivätkä aikanaan rakennetut rakenteet enää palvele ja näytä kulttuurillisesti arvokkailta vaan kuivilleen jääneiltä torsoilta, jossa pakkaneen ja rapautuminen heikentää ja kuluttaa rakenteita nykyistä nopeammin.

Voimalahanke rikkoo merkittävästi yleistä etua ja heikentää alueen käyttömahdollisuuksia mm. virkistyskäyttöä kalastuksen, veneilyn ja uimisen osalta. Erityisesti etu heikkenee pysyvästi yleisen kalastusmahdollisuuden osalta ja vaikuttaa negatiivisesti Inhanjoella Ryötön voimalaan saakka. Lupapäätöksessä ei ole määrätty pysyvää kalatalousmaksua yleisen kalataloushaitan kompensoimiseksi, mitä yhdistykset ovat pitäneet virheellisenä. Vaikka kalatie rakennettaisiin, se ei poista kaikkea kalastolle syntyvää haittaa ja siksi kalatalousmaksulla tulisi kompensoida se lisähaitta, joka jää kalatien rakentamisen jälkeenkin. Nämä haitat ovat mm. lisääntymisalueiden tilan heikkenemisestä, liettyimisestä jne. aiheutuvien haittojen estämiseksi suoritettava osa korvauksesta. Kalatievelvoitehan on jo olemassa ja se on luonnollinen osa voimalarakentamista ja määrätty tehtäväksi jo 1976 vuoden säännöstelyluvassa, mutta kalatie on jäänyt toteuttamatta. Kalatalousmaksu voimatalouden haittojen kompensatona on täysin kalatieratkaisusta riippumaton toimenpide, joka on päätöksessä jäänyt täysin huomiotta ja olisi tullut määrätä maksettavaksi aiheutuvien haittojen suuruisena.

6. Ähtärinreitin kalastusalue ja Ähtärinjärven osakaskunta ovat ensisijaisesti vaatineet, että aluehallintoviraston päätös kumotaan ja hakemus hylätään. Toisijaisesti muutoksenhakijat ovat vaatineet, että lupamääräyksiä muutetaan seuraavasti:

Voimalan yläkanavan suuhun on määrättävä rakennettavaksi kalojen uintia ohjaava ohjuri, joka estää kaloja pääsemästä pidemmälle voimalan yläkanavaan ja sen sijaan ohjaa kalat kalatien yläosaan tai säännöstelypadon kautta Inhanjoen yläosaan.

Säännöstelypadon kalatie tulee rakentaa luonnonmukaiseksi ja taimenten kutualueeksi soveltuvaksi ympäristöksi korvaamaan luonnonuoman vastaavia heikentyneitä olosuhteita.

Lupamääräystä 15) tulee muuttaa siten, että säännöstelypadon kalatiessä on juoksettava vähintään $0,5 \text{ m}^3/\text{s}$ 1.12.–31.3. välisenä aikana. Tällöin samana ajanjaksona säännöstelypadon alapuoliseen uomaan tulee juoksettua vettä myös vähintään $0,5 \text{ m}^3/\text{s}$.

Lupamääräyksen 22) mukaiseen tarkkailuun liittyen tulee luvan haltija selvästi velvoittaa ryhtymään tarvittaviin muutost toimiin ylös- ja alasvaelluksen turvaamiseksi kalatalousviranomaisen määräämällä tavalla, mikäli tarkkailun yhteydessä havaitaan, että kalatiet eivät toimi toivotulla tavalla. Lisäksi tarkkailuvollisuutta tulee olla mahdollista tarvittaessa keskeytyksenkin jälkeen jatkaa, jos olosuhteet kalan kulkumahdollisuuksien parantua muuttuvat koko Hankavesi-Peränne -välinen vesireitti huomioiden.

Kalatalousmaksu tulee määrätä jokavuotiseksi lupamääräyksen 27) mukaisen kertaluonteisen maksun sijaan.

Perusteluinaan muutoksenhakijat ovat esittäneet, että vaikka vesireitti välillä Hankavesi-Peränne on jo tällä hetkellä usean vaellusesteen katkaisema ja säännöstelyn alainen, ei tilannetta tule entisestään pahentaa lisäämällä yhteiskunnan sähköntuotannon kannalta vähämerkityksellisten ja teholtaan pienten vesivoimalaitosten rakentamista, joka erityisesti Inhanjoen yläosan vesitykseen vaikuttamalla edelleen heikentäisi kalojen ja muiden vesieläiden elinolosuhteita joissa sekä lisäisi haasteita joen ekologisen tilan parantamiselle. Lupahakemuksessa sekä lupapäätöksessä hankkeen hyötyjä perustellaan täysin keino-tekoisesti vesienhoidon toimenpideohjelman mukaisella kalanvaellustavoitteen saavuttamisella perustuen hankkeeseen sisältyvien kalateiden rakentamiseen. Samalla sivuutetaan todellinen vesienhoitosuunnitelman mukainen mahdollisuus rakentaa tulevaisuudessa muussa yhteydessä pelkät kalatiet ilman vesivoimalaitosta.

Hankkeen kalataloudellisten haittojen kompensointi perustuu lupapäätöksen mukaan lähes täysin rakennettavien kalateiden varaan. Valtakunnassa aiemmin toteutettujen kalatiehankkeiden kautta on opittu, että toimivan kalatien rakentaminen ei ole itsestäänselvyys. Virtaamalla huomattavasti suuremmissakin jokivesistöissä on ongelmia kalateiden toimivuuden suhteen, saati Inhanjoen kaltaisessa joessa, jossa jo lähtökohtaisesti pienehkö vesimäärä koitetaan luvanhakijan toimesta valjastaa mahdollisimman tehokkaasti sähköntuotantoon. Riski suunniteltujen kalateiden toimimattomuudesta on suuri ja mahdollisuudet kalateiden korjaamiseen ovat rajalliset verrattuna tilanteeseen, jossa voimalaitostoiminta ei määrittele reunaehtoja kalatien rakenteelle ja virtaamille.

Kalatie ei ole toimiva, ellei se mahdollista kalojen kulkua molempiin suuntiin ohi vaellusesteen. Kalatien toimivuuteen vaikuttavat keskeisesti sen virtaama, rakenne ja erityisesti myös sen suuaukkojen sijoittuminen ympäristöönsä.

Säännöstelypadon kalatien Hankaveteen yhdistävä yläpää sijoittuu voimalaitoksen yläkanavan suun välittömään läheisyyteen, joten on todennäköistä, että kalat lähtevät alaspäin pyrkiessään seuraamaan voimalaitoskanavan suurempaa imua päätyen tällöin turbiiniin, ellei kanavan yläpäähän rakenneta kalojen kulkua vaikuttavia ohjausrakenteita. Lupamääräyksessä 1) määrätty koneaseman nieluun rakennettava välppä ei käytännössä ole sellainen rakenne, joka toimisi edellä kuvatulla tavalla tai estäisi kalojen pääsyn turbiiniin.

Säännöstelypadon kalatie tulee rakentaa luonnonmukaiseksi ja taimenten kutualueeksi soveltuvaksi ympäristöksi korvaamaan luonnonuoman vastaavia heikentyneitä olosuhteita. Taimenen mädin kehittymisen ja poikasten selviytymisen varmistamiseksi vesitys tulee olla ympärivuotisesti riittävällä tasolla. Säännöstelypadon alapuolisen uoman vähimmäisvirtaaman salliminen päätöksessä mainitun (0,2 m³/s) mukaiseksi tulisi tältä osin aiheuttamaan uoman osan soveltumattomuuden kalojen elinalueeksi sekä uoman puskittumista ja umpeenkasvua.

Jos toistaiseksi voimassa olevaksi myönnetty lupa muutoksenhausta huolimatta pidetään voimassa, tulee lupaehtoja tarkasteltaessa huomioida toiminnan vaikutukset ja erityisesti toimintaympäristön mahdolliset muutokset vuosikymmeniksi eteenpäin. Kalatalousviranomaisen suunnitelmissa on mm. jo tällä hetkellä edistää kalojen kulkumahdollisuuksia ohi Ryötön ja Vääräkosken voimalaitosten lupamääräysten ja vesienhoitosuunnitelman linjausten mukaisesti. Kalateiden toimivuutta tulee velvoittaa seuraamaan luonnollisesti heti niiden rakentamisen jälkeen, mutta myös pidemmän ajan kuluttua, jos vesireitillä tapahtuu muutoksia, jotka vaikuttavat kalojen kulkumahdollisuuksiin niitä edistävästi tai jos vesireitillä tehdään merkittäviä kalaston tilaan kohentamiseen tähtäviä hoitotoimenpiteitä, joiden seurauksena kalojen vaellusmahdollisuuksien toimivuus tulee entistä tärkeämmäksi.

Voimalaitoksen toiminnasta aiheutuvat kalataloudelliset haitat Inhanjoen yläosalla erityisesti veden vähenemisen muodossa eivät ole kompensoitavissa kalateiden rakentamisen lisäksi kertaluonteisella maksulla. Minimivirtaamakauden pidentyessä veden vähyys heikentäisi oleellisesti kalastusmahdollisuuksia joen yläosalla ja aiheuttaisi siten jatkuvaa haittaa virkistyskalastukselle. Lisäksi veden vähyys väistämättä rajoittaisi virtakutuisten kalojen lisääntymisalueiden ennallistamisen mahdollisuuksia Inhanjoessa. Koska haitat ovat luvanvaraisen toiminnan pitkäaikaisuus huomioiden jatkuvia, ei kertaluontoinen rakentamisvaiheen haittojen (pieni virtaama ja veden samentuminen) kompensoimiseksi tarkoitettu maksu ole relevantti niiden korvaamiseksi. Tämän osalta muutoksenhakijat esittävät kalatalousmaksun määräämistä jokavuotiseksi.

7. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalouspalvelut-yksikkö on valituksessa esittämillään perusteilla ensisijaisesti vaatinut, että aluehallintoviraston päätös kumotaan ja hakemus hylätään ja toissijaisesti, että lupapäätöstä muutetaan valituksessa mainituin tavoin.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on lausunnossaan viitannut antamaansa päätökseen ja sen perusteluihin ja on todennut, että valituksissa ei ole esitetty sellaisia seikkoja, joiden johdosta aluehallintoviraston päätöstä tulisi muuttaa.

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus patoturvallisuusviranomaisena on valitusten johdosta antamassaan vastineessa todennut, että hankkeen maapatojen luokasta tehdään patoturvallisuusviranomaisen päätös vasta myöhemmässä vaiheessa, mutta kyseessä olevien maapatojen harjojen liikennöitävissä pitäminen on perusteltua patoturvallisuuden kannalta patojen tulevasta luokittelusta riippumatta.

Museovirasto on valitusten johdosta antamassaan vastineessa todennut, että hakemuksesta antamassaan lausunnossa museovirasto on edellyttänyt hakijalta toimenpiteitä, joiden avulla hankkeen vaikutuksia alueen rakennettuun ja arkeologiseen kulttuuriympäristöön voidaan arvioida tarkemmin. Lausunnossa edellytetyt toimenpiteet kulttuuriympäristön huomioimiseksi on otettu riittäväällä tasolla huomioon aluehallintoviraston antamassa lupapäätöksessä.

Ähtärin kaupunginhallitus on valitusten johdosta antamassaan vastineessa todennut, että kaupunginhallitus suhtautuu myönteisesti Killin Voima Oy:n lupahakemukseen koskien Inhanjoen yläosan vesivoiman käyttöönottoa uudella joen länsipuolelle rakennettavalla vesivoimalaitoksella. Hanke on kaupungin elinvoiman edistämisen näkökulmasta katsoen tärkeä. Kaupunginhallitus edellyttää, että valitusten käsittelyn yhteydessä tulee ottaa huomioon Ähtärin kaupungin teknisen lautakunnan 12.9.2017 §:ssä 90 esittämä lausunto.

Killin Voima Oy on valitusten johdosta antamassaan vastineessa katsonut, että valitukset tulee hylätä. Inhanjoen yksityistien hoitokunnan valituksessa ei ole tuotu esille mitään uutta, mitä aluehallintoviraston olisi tullut ottaa päätöksensä huomioon.

■ ja asiakumppaneiden valituksen liitteenä 3 on esitetty liito-oravaselvitysten tulokset taustakartalla, jolla näkyvä voimalaitossuunnitelma on muutettu liito-oravaselvitysten perusteella jo ennen lupahakemuksen jättämistä vuonna 2016. Lupahakemuksen mukaisessa suunnitelmassa ja lupapäätöksessä on huomioitu liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen ja kulku-yhteyksien säilyminen. Esimerkiksi kiinteistön länsireunan metsä tullaan voimalaitoksen kohdalla jättämään entiselleen.

Hakija on teettänyt kalastوسelvityksen kokeneella, kala- ja vesistötutkimuksiin sekä seurantoihin erikoistuneella konsultilla. Kalastوسelvitystä tilattaessa varmistettiin työn tekijältä, että olosuhteet joessa mahdollistavat luotettavan kalastوسelvityksen tekemisen. Työn tekijä on ollut ennen työn suoritusta yhteydessä kalatalousviranomaiseen sen varmistamiseksi, että selvitys täyttää vaatimukset. Selvityksen raportissa todetaan, että veden lämpötila oli koekalastuksen aikaan yli 5 astetta ja siten sähkökalastusohjeistuksen mukainen. Kalastوسelvityksen mukaan säännöstelypadon alapuoli on kaivettu rännimäinen kanava, joten sitä ei voida pitää taimenelle potentiaalisena habitaattina. Selvityksen mukaan taimenen lisääntymis- ja poikasalueeksi soveltuvat niin sanottu ylempi kynnyks (Myllysilan ja padon jäänteet) sekä Hamarinkoski (Inhan tehtaiden padon alapuoli). Lisäksi alempana Inhanjoella Salonsillan kohdalla oleva virtapaikka soveltuu taimenen poikastuotantoalueeksi varauksin.

Vähimmäisvirtaaman mukainen vesialue määrää jo nykyisin taimenen kutusoraikkojen laajuuden. Inhanjoen vähimmäisvirtaama (jatkuva 1 m³/s, nykyisin vuorokausikeskiarvo 1 m³/s) säilyy ennallaan. Vesialue vähimmäisvirtaamalla ei pienene, vain alivirtaamien ajallinen kesto kasvaa. Kutusoraikkojen laajuus ei siten pienene hankkeen myötä nykytilanteeseen nähden. Kalastوسelvityksen

perusteella valituksen liitteessä 5 esitetyistä taimenen kutusoraikoista neljää ylintä aluetta ei voida pitää taimenelle potentiaalisena habitaattina.

Säännöstelypadon alakanava ei kuivu kokonaan, kuten valituksessa esitetään, vaan säännöstelypadosta juoksetaan aluehallintoviraston päätöksen lupamääräyksen 15 mukaisesti jatkuvasti vähintään 0,2 m³/s virtaama. Noin 120 m alempana alakanavaan laskee säännöstelypadon kalatien (vanha tulvauoma) kautta jatkuvasti vähintään 0,8 m³/s, joten siitä alaspäin virtaama ja vedenkorkeudet ovat samat kuin nykyisin alivirtaamatilanteessa. Nykyinen alivirtaama säännöstelypadon kautta on 1,0 m³/s, joten tulevalla 0,2 m³/s virtaamalla virtaushäviö ja siten vedenkorkeuden lasku säännöstelypadolta kalatielle on nykyistä pienempi. Käytännössä vedenkorkeus heti säännöstelypadon alapuolella on joitakin senttejä alempi kuin nykyään alivirtaamatilanteessa.

Hankkeesta ei lupamääräykset huomioon ottaen aiheudu luonnonsuojelulaissa kiellettyä seurausta.

Hanke ei heikennä vesistön tilaa tavalla, joka vaikuttaisi haitallisesti vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseen. Kalojen vaelluksen mahdollistaminen Inhanjoen yläosan patojen ohi on vesienhoidon toimenpideohjelman mukainen toimenpide ja hankkeen myötä joesta poistuu kaksi nousuestettä.

Alkuperäisessä lupahakemussuunnitelmassa hakijan tarkoituksena oli jättää Hamarin pato (Inhan tehtaiden pato) nykyiselleen. Hakija on kuitenkin myöhemmin rantakiinteistöjen omistajien toiveesta täydentänyt lupahakemusta ja luvannut kustannuksellaan tiivistää ja korottaa patoa ja näin parantaa patoaltaan virkistyskäyttömahdollisuuksia alivirtaamien aikana. Alivirtaamien aikaiset vedenkorkeudet patoaltaassa nousevat padon kunnostuksen myötä noin 0,30 m. Juoksutus Inhanjokeen on nykyisinkin usein kesäaikaan pitkiä aikoja vain 1 m³/s, joten vedenkorkeus on padon korjauksen jälkeen pysyvästi korkeammalla kuin nykyisin keskimäärin heinä–syyskuussa. Padon tiivistäminen ja korottaminen on tehty rantakiinteistöjen omistajien toiveesta ja se parantaa patoaltaan tilaa ja virkistyskäyttömahdollisuuksia nykytilanteeseen nähden etenkin virkistyskäyttöaikaan loppukesästä. Valituksessa esitettyä väitettä padon korotuksen ja patoaltaan veden nostamisen haitallisesta vaikutuksesta vedenlaatuun ja altaan umpeenkasvuun on siten vaikea ymmärtää.

Lyhytaikaissäännöstelyn vaikutuksia sekä hankkeen yläpuolisten järvien vedenkorkeuksiin että voimalaitoksen alapuolisen Inhanjoen vedenkorkeuteen, virtausnopeuteen ja vesipinnan leveyteen on selvitetty laskelmin. Tulokset on esitetty hakijan selityksessä 28.9.2018.

Aluehallintoviraston päätöksessä on määrätty korvaukset virtaaman vähentymisestä säännöstelypadon ja Inhan tehtaiden padon (Hamarin pato) välisen uoman osuuden rantakiinteistöille. Muille kiinteistöille ei ole katsottu aiheutuvan korvattavia edunmenetyksiä.

Valituksessa esille nostetuista kiinteistöistä [REDACTED] ei ole rantakiinteistö eikä sijaitse hankkeen vaikutusalueella. Kiinteistö [REDACTED] sijaitsee suunnitellun voimalaitoksen alapuolella, eikä sille siten aiheudu haittaa yläpuolisen jokiuoman virtaaman pienenemisestä. Kiinteistöllä ei ole rakennuksia, vaan koko ranta-alue on metsää. Valittajan esittämä lainaus vuoden 1964 kauppakirjasta ei liity asiaan. Mainittujen kiinteistöjen omistajille ei tule määrätä korvauksia.

Hankesuunnitelma ei ole muuttunut radikaalisti sen jälkeen, kun Museovirasto ja Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseo ovat antaneet asiasta lausuntonsa. Lausunnot on annettu hankkeen kuulutuksen jälkeen syyskuussa 2017, jolloin käytävissä on ollut alkuperäinen lupahakemussuunnitelma sekä sen täydennys, molemmat laadittu vuonna 2016.

Hakijan esitys oli juoksuttaa kalatiehen 1.5.–30.11. välisenä aikana, Hankaveden vedenkorkeuden ollessa tason N60+154,00 m yläpuolella, jatkuvasti vähintään 0,5 m³/s. Säännöstelypadon kautta olisi siten juoksutettu talvella 1 m³/s ja kalatien aukioloaikana 0–0,5 m³/s. Aluehallintoviraston päätöksen myötä suurempi osa vähimmäisvirtaamasta on määrätty kalatiehen. Päätöksen mukaan säännöstelypadon kalatiehen on juoksutettava vähintään 0,8 m³/s lukuun ottamatta 1.12.–31.3. välistä aikaa, jolloin kalatiehen on juoksutettava vähintään 0,1 m³/s. Lisäksi säännöstelypadon alapuoliseen uomaan on jatkuvasti johdettava vähintään 0,2 m³/s virtaama. Säännöstelypadon alapuolinen virtaama olisi siten 1.4.–30.11. jatkuvasti 0,2 m³/s, kun kuulutusvaiheessa olleen hakijan esityksen mukaan virtaama olisi ollut 0–0,5 m³/s. Muutoksen vaikutus säännöstelypadon alakanavan vesitilanteeseen on vähäinen. RKY-arvojen säilyminen on huomioitu ja turvattu aluehallintoviraston päätöksen lupamääräyksillä.

Aluehallintovirasto on hakijan pyynnöstä myöntänyt pysyvän käyttöoikeuden hankkeessa tarvittaville alueille. Käyttöoikeus ei edellytä vesialueen osakunnan suostumusta, eikä kalastuskunnan johtokunnan tekemän päätöksen sääntöjenmukaisuutta siten ole tarpeen tässä yhteydessä selvittää. Aluehallintovirasto on muiltakin osin käsitellyt asian vesilain mukaisesti.

Mikäli voimalaitoshanke ei toteudu, raukeaa myönnetty lupa myös kalatievelvoitteiden osalta. Olemassa oleviin patoihin liittyvät kalatievelvoitteet eivät liity tähän asiaan.

Hankkeen aiheuttamat haitalliset muutokset koskimaisemaan ja virkistyskäytölle ovat suurimmat Inhanjoen yläosalla säännöstelypadon ja Inhan tehtaiden padon (Hamarin pato) välissä. Kuten aluehallintoviraston päätöksessäkkin todetaan, ei muille kiinteistönomistajille aiheudu hankkeesta korvattavia edunmenetyksiä. Kiinteistön [REDACTED] omistajalle ei tule määrätä korvauksia. Hakija tulee tarkkailemaan kiinteistön [REDACTED] kaivoveden määrää ja laatua ennen rakentamista ja sen aikana. Mikäli tarkkailu osoittaa kaivoveden pilaantumista tai veden vähentymistä, sovitaan kiinteistönomistajan kanssa korvaavan kaivon tai vesijohdon järjestämisestä. Hankkeella ei ole vaikutusta kiinteistön jäteveden käsittelyyn, eikä jätevesijärjestelmän uusiminen liity tähän asiaan. Tulokanavan vaikutus virtausnopeuksiin ja siten jään muodostumiseen kiinteistön [REDACTED] edustalla on vähäinen, eikä estä vesialueen virkistyskäyttöä talvisin. Yläkanavan yli ei ole tarkoitus rakentaa siltaa Hankaveden rantaan, vaan kanavan yli pääsee kulkemaan Inhankoskentielle rakennettavaa uutta siltaa pitkin.

Inhankosken voimalaitoksen suunniteltu rakennusvirtaama on sama kuin alapuolisten Ryötön ja Vääräkosken laitosten rakennusvirtaama, joten energiantuotannon kannalta uuden voimalaitoksen käyttö ei aiheuta haittaa alempana vesistössä oleville voimalaitoksille.

Voimalaitoksen teho on ilmoitettu rakennusvirtaamalla 15 m³/s. Lupahakemuksessa esitetty keskimääräinen vuosittainen energiantuotanto 3150 GWh

perustuu todellisiin päivittäisiin virtaamahavaintoihin ja laskelmassa on huomioitu laitoksen ohi Inhanjokeen johdettava virtaama. Lupahakemusta laadittaessa käytettävissä oli 19 vuoden havaintojakso (1984–1995, 2006, 2009–2014). Virtaamahavaintojen perusteella laskettu laitoksen keskimääräinen käyttövirtaama edellä mainitulla havaintojaksolla on $7,0 \text{ m}^3/\text{s}$. Lupahakemuksessa esitettyä laskelmaa hankkeen hyödyistä ei ole tarpeen muuttaa.

Hankkeen rakennustöiden kalataloudelle aiheuttamien vahinkojen ehkäisemiseksi on aluehallintoviraston päätöksessä määrätty kertaluontoinen kalatalousmaksu. Hankkeesta ei aiheudu pysyvää korvattavaa vahinkoa kalataloudelle, joten luvan haltijalle ei tule määrätä vuosittaista kalatalousmaksua.

Kalojen alasvaellus on huomioitu aluehallintoviraston päätöksessä. Kiinteiden rakenteiden määrääminen alaspäin vaeltavien kalojen ohjaamiseksi kalatiehen ei ole tarpeellista.

Inhanjokeen juoksetaan jatkuvasti vähintään $1 \text{ m}^3/\text{s}$, eikä voimalaitoksen käytön kannalta ole merkitystä, juoksetetaanko Inhanjokeen johdettava virtaama säännöstelypadon kalatien vai säännöstelypadon kautta. Virtaaman jakaantuminen säännöstelypadon aukkojen ja kalatien välille riippuu Hankaveden vedenkorkeudesta. Veden ollessa korkealla purkautuu suurin osa vähimmäisvirtaamasta kalatiehen. Vedenkorkeuden laskiessa kalatien virtaama pienenee, jolloin säännöstelypadon virtaamaa kasvatetaan Inhanjoen vähimmäisvirtaaman ylläpitämiseksi.

Hankaveden vedenkorkeuden lasku aloitetaan joulukuussa ja vedenkorkeus on alimmillaan maaliskuuhun vaihteessa. Vedenkorkeus on tällöin noin 1 m alempana kuin kalatien varsinaisena toiminta-aikana. Vedenkorkeus on niin matalalla, ettei kalatiehen juuri virtaa vettä, vaikka luukkuja pidettäisiin kokonaan auki. Kalatien vesitys talviaikaan joudutaan siksi toteuttamaan erillisellä putkella. Luvan mukainen virtaama $0,1 \text{ m}^3/\text{s}$ pystytään järjestämään kalatien kynnysrakenteen muutoksella. Sen sijaan valituksessa esitetty vaatimus talviaikaisesta virtaamasta $0,5 \text{ m}^3/\text{s}$ edellyttäisi ison putken kaivamista syvälle olemassa olevan maapatorakenteen sisään ja erillisiä sulkurakenteita. Tämä aiheuttaisi hakijalle kohtuuttomia kustannuksia saavutettuun hyötyyn nähden. Isompaa putkea jouduttaisiin jatkamaan pitkälle alavirtaan, mikä jättäisi kalatien ylimmän osuuden kuivaksi. Lisäksi putken kaivaminen vanhan maapatorakenteen läpi aiheuttaisi ylimääräisen patoturvallisuusriskin. Vesityspotken lisäksi voidaan alkuvuodesta kalatalousviranomaisen kanssa sovittavalla tavalla myös kalatien aukkoa pitää avoinna, jolloin kalatien virtaama on Hankaveden vedenkorkeudesta riippuen myös talviaikaan suurempi kuin määrätty vähimmäisvirtaama $0,1 \text{ m}^3/\text{s}$.

Kalatien sijoitus lupahakemussuunnitelman mukaisesti ylisyoökykynnyksen yhteyteen on kokonaisuuden kannalta parempi ratkaisu kuin sijoitus säännöstelypadon alapuolelle. Kalatien löydettävyyteen vaikuttaa paitsi virtaama myös virtausnopeus. Säännöstelypadon alapuolinen kanava on suora ja poikkileikkaukseltaan säännönmukainen. Kanavan pohjan leveys on 9 m. Esimerkiksi keskiylivirtaamalla $28 \text{ m}^3/\text{s}$ juoksetus säännöstelypadon kautta olisi $12 \text{ m}^3/\text{s}$ ja keskimääräinen virtausnopeus kanavan poikkileikkauksessa noin $1,1 \text{ m/s}$. Kalatien suuaukon löydettävyyttä voidaan lisäksi parantaa aukon muotoilulla ja kalatiestä tulevan virtaaman suuntauksella.

Kalatien sijoittamiseen säännöstelypadon alapuolelle on vain niukasti tilaa ja edellyttäisi teknistä kalatieratkaisua. Alasvaellusta ajatellen kalatien suuaukko Hankavedessä sijaitsisi huomattavasti kauempana yläkanavasta kuin lupahakemuussuunnitelman mukainen sijoitus vahan ylisyöksykynnyksen yhteyteen. Teknisen kalatien rakentaminen säännöstelypadon yhteyteen ja veden ohjaaminen siihen jättäisi säännöstelypadon ylisyöksykynnykseltä alkavan vanhan tulvauoman nykyiselleen, eikä sen kalataloudellinen kunnostus olisi mahdollista.

Aluehallintovirasto on määrännyt tarvittavat tarkkailuvelvoitteet liittyen nyt käsiteltävänä olevaan lupa-asiaan. Lupamääräysten velvoitteiden tulee olla hakijan kannalta ennakoitavissa. Mikäli olosuhteet myöhemmin muuttuvat niin, että jo lopetettu tarkkailu olisi tarpeen aloittaa uudelleen, on kyse uudesta asiasta, eikä siitä tule antaa ehdollisia määräyksiä voimallisuuden rakennusluvan yhteydessä.

Ähtärin kaupungin tekninen lautakunta Ähtärin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena on valitusten johdosta antamassaan vastineessa esittänyt, että ympäristö ja luontoselvitysten sekä hankkeen vaikutustenarvioinnin puutteellisuuden sekä hankesuunnitelman muuttumisen vuoksi aluehallintoviraston myöntämä lupa tulee kumota ja asia palauttaa uudelleen valmisteluun.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalouspalvelut-yksikkö on valitusten johdosta antamassaan vastineessa ilmoittanut toistavansa kaiken aluehallintovirastolle antamassaan lausunnossa ja hallinto-oikeudelle tekemässään valituksessaan todetun.

Inhan säännöstelypadon yhteyteen suunnitellun kalatien alapää ei ole kalojen nousun kannalta optimaalisessa paikassa ajankohtina, jolloin säännöstelypadon kautta juoksutettava vesimäärä on suurempi kuin kalatien kautta juoksutettava. Koska ylävirtaan pyrkivät kalat eivät pääasiassa päävirtausta pitkin noustessaan tällöin mahdollisesti löydä vähävetisempään kalatiehen, katkeaa niiden nousu 120 metriä ylävirrassa sijaitsevaan säännöstelypatoon (Ähtärin ja Pihlajaveden reittien vuosia 2016–2021 koskevan vesienhoidon toimenpideohjelman mukaan säännöstelypato on noususte kaikilla virtaamilla). Tällainen tilanne vallitsee lupapäätöksen mukaisen hankkeen toteutuessa ilmeisesti vähintään noin 17 m³/s tulovirtaamilla (voimalaan 15 m³/s ja kalatiehen n. 1 m³/s). Koska Inhanjoen ylivirtaamat ylittävät usein edellä mainitun tulovirtaaman (keskiylivirtaama 28 m³/s) ja kalojen vaellus on aktiivisinta juuri ylivirtaamien aikana, on riski kalojen säännöstelypadon ohi suuntautuvan nousun epäonnistumiselle kalatien alapään sijainnin vuoksi luultavasti merkittävä. Optimaalinen paikka kalatien sisäänkäynnille olisi välittömästi säännöstelypadon alapuolella, ja kalatie olisi luultavasti mahdollista rakentaa esimerkiksi padossa olevaan uittoaukkoon.

Lupapäätöksessä ei ole annettu kalojen alasvaellusrakenteita koskevaa lupamääräystä. Lupapäätöksessä ei siten ole riittävällä tavalla varmistettu kalojen alasvaelluksen onnistumista. Toimiva alasvaellusreitti on tarpeen varsinkin vesireitillä esiintyvän taimenen elinkierron kannalta. Koska lohikalojen alasvaellus tapahtuu pääasiassa päävirtauksen mukana, tapahtuu Hankavedestä alavirtaan vaeltavien kalojen vaellus – ilman kalojen kulkeutumisen vesivoimallistukseen estäviä alasvaellusratkaisuita – yleensä voimalan läpi, jolloin riskinä on kalojen fyysinen vahingoittuminen ja/tai niiden alasvaellushalukkuuden heikkeneminen. Uuden voimalan rakentaminen saattaa vaikuttaa kalojen alasvaellushalukkuuteen vesireitillä, vaikka ne selviäisivät hengissä voimaloiden

turbiinien läpi kulkeutuessaan. Muun muassa Perämereen laskevissa pado-
tuissa joissa on havaittu, että lohikalojen vaelluspoikasten alasvaellus saattaa
katketa vaellushalukkuuden vähenemisen vuoksi niiden kulkeuduttua peräk-
käisten voimaloiden läpi, vaikkeivat ne vahingoittuisi turbiineissa. Inhan vesi-
voimalaitoksen ohittava toimiva alasvaellusreitti on mahdollista luoda rakenta-
malla joko kalojen ohjausrakenne ja alasvaellusväylä voimalan yhteyteen tai
ohjausrakenne yläkanavan luusuaan. Vaihtoehtoisesti tulisi tutkimuksin osoit-
taa luotettavasti, ettei voimalasta aiheudu haittaa kalojen eli lähinnä taimenen
alasvaellukselle ja elinkierrolle.

Hakijalle ei tule myöntää lupaa lyhytaikaissäännöstelyyn siitä jokiuomalle ai-
heutuvien haitallisten vaikutusten vuoksi. Lyhytaikaissäännöstelyn haitallista
vaikutusta jokiuoman tilaan ei ole otettu riittävällä tavalla huomioon lupapää-
töksessä. Vaikka lupamääräyksellä on lievennetty lyhytaikaissäännöstelystä
aiheutuvaa vesivoimalaitoksen alapuolisen jokiosuuden virtaaman ja veden-
korkeuden vaihteluita, aiheutuu niistä merkittävää haittaa jokiuoman hydro-
morfologiselle tilalle, mikä vaikeuttaa edelleen muun muassa kala- ja rapukan-
tojen elinolosuhteita varsinkin uoman eroosion ja liettymisen kautta. Lupapää-
töksen mahdollistama virtaaman vaihtelu on varsinkin alivirtaamalla huomatta-
vaa. Vedenkorkeuden vaihtelusta mahdollisesti aiheutuvaa, varsinkin ranta-
vyöhykkeellä tapahtuvaa eroosiota ei ole lainkaan käsitelty lupapäätöksessä, ja
sitä saattaa tapahtua jokiuoman lisäksi myös vaikutusalueen järvialtaissa. Ka-
latalousviranomaisen katsoo, että lupapäätöksen mukainen lyhytaikaissään-
nöstely on vastoin Länsi-Suomen vesioikeuden 13.2.1976 antaman päätöksen
lupaehto 5 f, jonka mukaan Inhan säännöstelypadon juoksumuutos ja sen muutok-
set on muutoin suoritettava varovaisesti ja niin, että niistä ei aiheudu vältettä-
vissä olevaa vahinkoa eikä haittaa. Lupapäätöksestä ei myöskään käy ilmi In-
hankosken vesivoimalaitoksen lyhytaikaissäännöstelyn mahdollinen vaikutus
alapuolisen Ryötön vesivoimalaitoksen säännöstelyyn. Hakijan esittämässä
hakemuksen täydennyksessä mainitaan, että Inhan voimalaitoksen ajolla ei
voida vaikuttaa alapuolisiin järviin, koska välissä on Ryötön laitos. Kalatalous-
viranomaisen näkemyksen mukaan Inhan voimalaitoksen ajo vaikuttaa kuiten-
kin suoraan Ryötön voimalaitoksen ajoon, koska niiden välissä ei ole veden-
korkeutta tasaavaa allasta.

Inhankosken vesivoimalaitoksella on lupapäätöksessä määrätyistä kalateistä
huolimatta pysyvä haitallinen vaikutus vesistön rakenteelliselle tilalle, koska
se poistaa mahdollisuuden saavuttaa tilanne, jossa kalojen vaellusreitti vesirei-
tillä on avattu kalateiden rakentamisella nykyisten vaellusesteiden yhteyteen
ilman vesivoimarakentamista. Voimalaitoksen rakentaminen laskee siten pysy-
västi vesireitin saavutettavissa olevaa tilaa. Ähtärin ja Pihlajaveden reittien
vuosia 2016–2021 koskevan vesienhoidon toimenpideohjelman mukaan hyvän
ekologisen tilan saavuttamiseksi tulee mm. Ähtärin alapuolisten vesien kala-
kantojen liikkuminen olla mahdollista, kaloilla olla riittävästi lisääntymisalu-
eita ja jokien taimen- ja rapukantojen elinmahdollisuuksia parantaa. Inhankos-
ken vesivoimalaitoksen toteutuminen lupapäätöksen mukaisesti heikentää var-
sinkin mahdollisuuksia parantaa taimenkannan elinolosuhteita vesireitillä ja
kalojen vaellus Ähtärin reitillä tulee vesienhoidon toimenpideohjelman mukai-
sesti mahdollistaa joka tapauksessa. Inhajoen ja kalateiden rakentamisen voi-
daan siten katsoa olevan riippumaton Inhankosken vesivoimalaitoshankkeesta.
Inhankosken voimalaitoksen rakentaminen saattaa osaltaan vaikeuttaa myös
toimenpideohjelmassa esitettyä Hankaveden säännöstelykäytännön kehittä-
mistä.

Lupamääräyksellä 15 ei varmisteta säännöstelypadon kalatien ja sen alapuolisen osuuden soveltuvuutta taimenen poikastuotantoalueeksi. Lupamääräyksellä ei myöskään varmisteta alasvaelluksen toimivuutta. Talviaikainen riittävän suuri virtaama on tarpeen luonnonmukaisissa kalateissa taimenen poikastuotanto-olosuhteiden kannalta. Kalateiden käyttöönotolla ei voida täysin estää kalataloudellisen vahingon muodostumista.

Ottaen huomioon hankkeesta aiheutuvan kokonaisuhyödyn vähäisyys suhteessa siitä aiheutuviin haittoihin voidaan Inhan kosken vesivoimalaitoksen rakentaminen hyväksyä ainoastaan siinä tapauksessa, ettei voimalaitoksella harjoiteta lyhytaikaisäännöstelyä ja hankkeessa avataan kaloille vaellusreitit Hankaveden ja voimalaitoksen alakanavan väliselle osuudelle rakentamalla tarvittavat ylös- ja alasvaellusrakenteet, jotka toimivat moitteettomasti, eikä voimalan käytöstä aiheudu haittaa vaelluskaloille.

Kalataloudelliset kunnostustoimenpiteet ovat Inhanjoen yläosan peratulla osuudella sekä Myllysilän alueen virtapaikassa mahdollisia, kunhan selvitetään museoviranomaiselta Myllysilän kiinteän muinaisjäännöksen vuoksi kunnostuksen reunaehdot Myllysilän alueella. Hakijan on toteutettava kaikki mahdolliset ja tarpeelliset virtapaikkojen kunnostustoimet säännöstelypadon ja Inhan tehtaiden padon välisellä jokiosuudella.

Hakijan mukaan juoksutusta koskevista lupamääräyksistä tulee voida poiketa mm. huoltojen, korjausten tai laitoksen toimintaan liittyvien häiriötilanteiden vuoksi. Poikkeusjuoksutuksista on haettava erillinen lupa tai tähän lupaan määrättävä poikkeustilanteen tarkkailuvelvoite sekä sillä saatavan haittaarvion mukainen kompensatio käytettäväksi haittojen vähentämiseen kohteessa (kalatalousmaksu).

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen luonnonsuojeluyksikkö on antamassaan vastineessa todennut, että aluehallintoviraston päätöksen lupamääräykset 5 ja 21 ovat kokonaisuudessaan tarpeelliset erityisesti liito-oravan kulkuyhteyksien ja niiden toimivuuden varmistamiseksi. ELY-keskus uudistaa hankkeen yhteydessä aiemmin lausumansa ja toteaa, että mikäli kulkuyhteyden toteutuminen tai toimivuus ovat epävarmoja, saattavat suunnitellun kanavan ympäristössä sijaitsevat lisääntymis- ja levähdyspaikat heikentyä luonnonsuojelulain vastaisesti. Hanke vaatii tällöin poikkeusluvan luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin määräyksistä.

Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseolle on varattu tilaisuus antaa vastine valitusten johdosta. Vastinetta ei ole annettu.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry on antamassaan vastaselityksessä esittänyt, että mikäli voimalarakennus ja yläkanava saadaan rakentaa suunnitelman mukaan, menetetään liito-oravalle keskeinen ja lajille tärkeä lisääntymis- ja levähdysalue. Käytännön työ tulee olemaan alueella niin totaalia ja mittavaa, että alueen käyttökelpoisuus liito-oravalle tullaan menettämään täydellisesti. Voimalarakentamista ei pystytä tekemään tontille suunnitelman mukaisesti niin, ettei se hävittäisi ja heikentäisi liito-oravan lisääntymis- ja levähdysalueita.

Lupamääräys 8 vaatii kalataloudellisen kunnostamisen kalatien lisäksi Inhanjoen yläosaan. Vaikka hakija ei ole kunnostusta esittänyt, voi viranomaisen sellaisen vaatia kompensoimaan kalastolle toiminnan aiheuttamaa haittaa.

Kiistattomien havaintojen perusteella alueelta saadaan saaliiksi taimenia, joilla on alueella myös lisääntymisalueita. Hakija kiistää kalatalouskunnostuksen tärkeyden vedoten virtaamavaihteluihin ja juoksutusta varten aikanaan tehtyihin uoman muutoksiin. Joka tapauksessa uomassa on nykyisin elinvoimainen ja lisääntyvä taimenkanta, joka elää siellä virtaamavaihteluista huolimatta. Voimalarakentamisen jälkeen uoman virtaamat heikkenisivät huomattavalla tavalla aiheuttaen liettymistä sekä alivirtaamaa. Hakijan suunnittelemat toimet kiistatta heikentäisivät suuresti alueen taimenkantaa, joka välillisesti myös heikentäisi alueen saukkojen elinmahdollisuuksia. Asiassa on huomioitava se, että korkein hallinto-oikeus on Jepuankoskia koskevassa ratkaisussaan pitänyt ratkaisevana tekijänä uhanalaisen saukon elinmahdollisuuksien heikkenemistä.

Hakija esittää, että se tulee vastaamaan vain hankkeesta aiheutuvasta liettymisestä ja umpeenkasvusta. Vastuu ulottuu kaikkeen alueella syntyvään liettymään ja sen seurauksiin, koska virtaamaolojen hidastuminen on pääasiallinen syy liettymisen lisääntymiseen ja sen aiheuttamiin seurauksiin.

Killin Voima Oy on vastineiden ja lausunnon johdosta antamassaan vastaselityksessä esittänyt, että Ähtärin kaupungin tekninen lautakunta ei ole hakenut valittamalla muutosta aluehallintoviraston päätökseen, joten lautakunnan vastineessaan esittämä vaatimus aluehallintoviraston päätöksen kumoamiseksi tulee jättää tutkimatta.

Kalatalousviranomaisen näkemys, että hakijan on toteutettava kaikki mahdolliset ja tarpeelliset kunnostustoimet säännöstelypadon ja Inhan tehtaiden padon välisellä jokiosuudella, on kohtuuton. Lupamääräysten tulee olla yksiselitteisiä ja ennakoitavia, joten lupavelvoite ei voi sisältää ”kaikkia mahdollisia ja tarpeellisia” toimenpiteitä.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry viittaa vastaselityksessään edelleen vanhaan suunnitelmaan. Suunnitelmaa on muutettu liito-oravaselvitysten perusteella jo ennen lupahakemuksen jättämistä.

Liito-oravien elinympäristön säilyttämiseksi mahdollisimman laajana rakennetaan yläkanavan molemmin puolin maapadot paaluvälille noin 0+00–1+00. Lupahakemuksuunnitelman mukaan kanava voidaan rakentaa maankaivuna noin paalulta 1+00 ylävirtaan. Puustoa joudutaan raivaamaan maapatojen alle jäävältä alueelta. Lisäksi puusto raivataan padon päätyihin rakennettavilta käänntöpaikoilta. Käänntöpaikat tarvitaan padon kunnossapidon ja tarkkailun mahdollistamiseksi. Patojen ja käänntöpaikkojen tilantarve määräytyy maastonmuotojen maaperäolosuhteiden mukaisesti ja tarkentuu toteutussuunnittelun aikana. Rakenteet ja työmaa-alueet toteutetaan niin, että liito-oravien ylityspaikaksi jää mahdollisimman pitkä osuus yläkanavaa.

Mikäli hallinto-oikeus katsoo, että hankkeen vaikutuksia liito-oravien kulkuyhteyksien toimivuuteen tulee tarkkailla, tulisi tarkkailuohjelma määrätä esitettäväksi kolme kuukautta ennen rakentamisen aloittamista.

As Oy Ähtärin Tamminiemi on antamassaan vastaselityksessä esittänyt, että uuden joenuoman monta metriä korkea läjitysperger tulee yli puolen kilometrin matkalta aivan kiinni tonttinsa rajaa ja kyseisellä alueella nykyisin oleva metsä hakataan pois. Maisemahaitat ovat näin ollen hakijan ilmoittamia huomattavasti suuremmat ja kiinteistön arvo alenee huomattavasti. Korvauksia tulee

näin ollen maksaa myös kiinteistön ■■■ omistajille siinä missä nykyisen joenvarren kiinteistöillekin. Asunto Oy Ähtärin Tamminiemelle hankkeesta aiheutuu rakennusaikaista haittaa, pysyvää haittaa sekä kiinteistön arvon alenemista, jotka pitää kiinteistön omistajille korvata.

Virtausten muuttumista ja näin ollen mahdollista hiekkasärkän häviämistä ynnä muita haittoja ja niiden vaikutuksia virkistyskäyttöön hakija ei pidä merkittävinä. Kukaan ei ole kuitenkaan hakuprosessin missään vaiheessa käynyt paikan päällä kartoittamassa kyseisiä asioita, vaan päätelmät on tehty niin sanotusti kirjoituspöydän takana.

Kiinteistölle johtavan tien valumavesistä johtuvaa tulvimista/vettymistä ei ole selvitetty millään lailla ja se on teknisesti täysin avoin kysymys. Paikan päällä käyminen ennen päätösten tekemistä olisi ehdoton edellytys puolueettomille päätöksille.

Hakijan vastineessa todetaan omaan kaivoon liittyen, että mikäli kaivoveden pilaantumista tai vähenemistä ilmenee, sovitaan kiinteistön omistajan kanssa korvaavan kaivon tai vesijohdon järjestämisestä. Veden korvaamisesta ei kuitenkaan ole mitään mainintaa siinä tapauksessa, jos vesijohtoveteen päädytään. Vesimaksut ovat hankkeesta aiheutuvia kustannuksia, joita kiinteistöllä ei tällä hetkellä ole, joten ne tulee korvata.

Uuden joenuoman yli, Hankaveden rantaan rakennetaan kevyt silta oli esillä hanketta koskevassa kuulemistilaisuudessa, koska kyseinen reitti on suosittu lenkkeily- ja ulkoilureitti, jonka uusi joenuoma tulisi katkaisemaan. Kuulemistilaisuudessa Killin Voiman edustajat suhtautuivat kyseiseen siltaan myönteisesti, mutta vastineessaan toteavat sitten, että ylakanavan yli ei ole tarkoitus rakentaa siltaa.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen on antamassaan vastaselityksessä katsonut, ettei hakijan teettämä kalastus selvitys muuta sitä tosiasiaa, että Inhanjoesta on raportoitu saadun saaliiksi luonnossa syntyneitä (rasvaevällisiä) taimenia. Yhtenä vuonna ylivirtaaman aikana tehdyn koekalastuksen perusteella ei voida luotettavasti arvioida, tapahtuuko taimenen luontaista lisääntymistä Inhanjoessa. RKTL:n ohjeen (Olin ym. 2014, RKTL:n työraportteja 21/2014) mukaan sähkökalastusta ei tehdä poikkeavassa virtaamatilanteessa, kuten tulvan aikana. Inhanjoella koekalastus tehtiin kuitenkin virtaaman ollessa noin 10 m³/s ja maastohavaintojen perusteella vesi oli koekalastuksen ajankohtana noin 15 cm normaalikorkeutta ylempänä. Korkealla ollut vesi on todennäköisesti vaikeuttanut mahdollisten koaloilla olleiden taimenten havaitsemista ja laskenut niiden pyydystettävyyttä. Kivisimppuja ja ahvenia saatiin kuitenkin saaliiksi ilmeisesti lähinnä sen vuoksi, että niitä esiintyy Inhanjoessa enemmän kuin taimenia. Luotettavien arvioiden saaminen taimenen poikastuotannosta vaatisi kalatalousviranomaisen näkemyksen mukaan useampana vuonna riittävän kattavilla koaloilla hyvissä pyyntiolosuhteissa RKTL:n ohjeiden mukaisesti tehtävät sähkökoekalastukset. Lisäksi kalatalousviranomaisen on huomauttanut Inhanjoessa oleviin taimenen poikastuotantoalueisiin liittyen, että Haikosen (2017) selvityksessään esiin tuomien neljän koskimaisen virta-alueen lisäksi Ryötön vanha luonnonuoma on rakenteeltaan varsin hyvin taimenen poikastuotantoalueeksi soveltuva, ja kalatalousviranomaisen pyrkii edistämään sen virtausolojen parantamista taimenen poikastuotannon kannalta.

asiakumppaneineen on antamassaan vastaselityksessä esittänyt, että hanke vaatii poikkeusluvan luontodirektiivistä, sillä sen 16 artiklan liitteessä IV (a) mainittujen lajien, joihin liito-orava kuuluu, lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja myös heikentäminen ovat kiellettyä luonnonsuojelulain 49 §:n nojalla. Perusteet poikkeusluvan myöntämiselle eivät hankkeessa täyty, koska hanke ei liity kansanterveyteen, yleiseen turvallisuuteen tai erittäin tärkeään yleiseen etuun. Aluehallintovirastokin on todennut lupapäätöksessään, että alueen soveltuvuus liito-oravalle heikkenee hankkeen toteuttamisen myötä.

Ympäristöoikeudessa tunnustetaan niin sanottu varovaisuusperiaate, josta myös korkein hallinto-oikeus muistuttaa liito-oravien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojelua koskevassa ratkaisussaan 2014:13. KHO on katsonut suojelun tarkoitetun toteutettavaksi tiukasti.

Inhanjoessa tehty sähkökoekalastus osoittaa vain ja ainoastaan sen, ettei kyseisenä ajankohtana kyseisellä paikalla ole ollut taimenia tai muutakaan kalaa. Tästä ei voida kuitenkaan vetää johtopäätöstä, ettei Inhanjoessa olisi taimenta lainkaan. Valokuva-aineistoa Inhanjoesta saaduista taimenista on olemassa runsaasti. On huomioitava viimeisimmän kalastuslain uudistuksen (1.1.2016) painottavan päätöksenteossa tutkimus- ja seurantatiedon merkitystä. Olen- naista on kartoittaa ennestään heikosti tunnettuja alueita, täydentää sähkökoekalastustietoja kevät-pienpoikastarkkailulla sekä syksyisillä kutuseuran- noilla ja pesälaskennoilla.

EU:n vesipuidedirektiivi edellyttää vesivoimalaitoksen rakentamisessa sitä, että hanke on yleisen edun kannalta erittäin tärkeä, eikä hankkeesta saatavia hyötyjä voida saavuttaa muilla, ympäristön kannalta merkittävästi pienemmillä keinoilla. Edellytysten täytyminen on osoitettava direktiivin mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa. Vesien- ja merenhoitolain 23 §:n mukaan ympäristötavoitteista voidaan poiketa uuden merkittävän hankkeen vuoksi, jos hanke on yleisen edun kannalta erittäin tärkeä ja se edistää merkittävästi kestävästä kehitystä, ihmisen terveyttä tai ihmisen turvallisuutta. Poikkeamislupaehto ei täyty Killin Voima Oy:n hankkeen kohdalla. Sen suunnittelemaa alle 1 MW minivesivoimalaa ei voida pitää vesipuidedirektiivin määrittelemänä erittäin tärkeänä hankkeena.

Inhankosken yksityistien tienhoito-osuuskunnalle sekä Ähtärinreitin kalastus- alueelle ja Ähtärinjärven osakaskunnalle on varattu tilaisuus antaa vastaseli- tys. Vastaselityksiä ei ole annettu.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Hallinto-oikeus ei tutki Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen valitusta.
2. Hallinto-oikeus kumoo aluehallintoviraston päätöksen ja palauttaa asian aluehallintovirastolle uudelleen ratkaistavaksi. Aluehallintoviraston tulee asiaa uudelleen käsitellessään ottaa huomioon, mitä jäljempänä perusteluissa lausutaan.

Perustelut

1. Tutkimatta jättäminen

Aluehallintoviraston valituksenalainen päätös on annettu 18.12.2018 ja siihen liitetyn laillisen valitusosoituksen mukaan valituskirjelmä liitteineen on tullut toimittaa Vaasan hallinto-oikeudelle viimeistään 17.1.2019 ennen virka-ajan päättymistä. Vaasan hallinto-oikeus on pyytänyt Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorilta selvityksen sähköpostitse lähetetyn valituksen saapumisajasta. Saadun selvityksen mukaan sähköposti on lähetetty 17.1.2019 klo 16:15:15 ja se on saapunut hallinto-oikeuden välityspalvelimelle klo 16:15:22 eli virka-ajan päättymisen jälkeen. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalouspalvelut -yksikön valitus on saapunut myöhässä ja se tulee näin ollen vesilain 15 luvun 1 §:n 1 momentin ja hallintolainkäyttölain (586/1996) 22 §:n, 26 §:n ja 51 §:n 2 momentin nojalla jättää tutkimatta.

Hallinto-oikeus on kuitenkin ottanut asiassa esitettynä selvityksenä huomioon, mitä kalatalousviranomaisen on vastineessaan ja vastaselityksessään esittänyt.

2. Pääasiaratkaisu

Sovellettavat oikeusohjeet

Vesilain 11 luvun 3 §:n mukaan lupahakemuksessa tulee esittää muun muassa asian ratkaisemisen kannalta riittävä selvitys hankkeen tarkoituksesta ja hankkeen vaikutuksista yleisiin etuihin, yksityisiin etuihin ja ympäristöön.

Vesilain 11 luvun 6 §:n 1 momentin mukaan hakemuksesta on pyydettävä lausunto siltä valtion valvontaviranomaiselta, jonka toimialueella hankkeen vaikutukset saattavat ilmetä, sekä asianomaisilta yleistä etua valvovalta viranomaisilta, jollei lausunnon pyytäminen näiltä ole ilmeisen tarpeetonta. Yhteiskunnan kannalta tärkeästä hankkeesta, jolla on valtakunnallista merkitystä ja josta voi aiheutua huomattavia tai laajalle ulottuvia haitallisia vaikutuksia, on pyydettävä lausunto valtioneuvostolta.

Saman pykälän 2 momentin mukaan lupaviranomaisen on lisäksi pyydettävä lausunto kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta niissä kunnissa, joissa hakemuksen tarkoittaman hankkeen vaikutukset saattavat ilmetä, sekä hakemuksen tarkoittaman hankkeen sijaintialueen kunnalta ja tarvittaessa hankkeen vaikutusalueen kunnilta.

Vesilain 11 luvun 7 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisen on ennen asian ratkaisemista varattava niille, joiden oikeutta, etua tai velvollisuutta asia saattaa koskea (asianosainen), tilaisuus tehdä muistutuksia asiasta.

Saman pykälän 2 momentin mukaan muille kuin asianosaisille on ennen asian ratkaisua varattava tilaisuus ilmaista mielipiteensä.

Luonnonsuojelulain 6 luvun 49 §:n 1 momentin mukaan luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Asiassa saatu selvitys

Hakemus ja sen muutokset

Killin Voima Oy on 10.2.2016 pannut vireille aluehallintovirastossa hakemuksen Inhankosken vesivoimalaitoksen rakentamiseksi. Hakemusta on täydennetty aluehallintoviraston pyynnöstä 6.7.2016 päivätyllä täydennyksellä. Kuu-lutus ja hakemusasiakirjat ovat olleet nähtävänä 8.8.–7.9.2017.

Aluehallintovirasto on 9.10.2017 pyytänyt hakijaa täydentämään hakemusta hankkeen alapuolisessa uomassa suoritettavalla koekalastuksella ja sen tulok-silla. Samalla aluehallintovirasto on varannut hakijalle tilaisuuden vastineen antamiseen lausuntojen ja muistutusten johdosta ja pyytänyt vastausta muun muassa siihen, haluaako hakija esittää muutosta, lisäystä tai täsmennystä sään-nöstelyluvan juoksutusmääräykseen siten, että se yksityiskohtaisemmin mää-rittäisi virtaamien muuttamisnopeuden ja virtaamien lyhytaikaisen vaihtelemi-sen. Hakija on esittänyt hakemukseen muutoksia ja täydentänyt hakemusta 28.9.2018. Hakemusta on muutettu siten, että esitystä 1.5.–30.11. kalatiehen johdettavaa minimivirtaamaa on pienennetty tasosta 1,0 m³/s tasoon 0,5 m³/s ja kalatiehen juoksutetaan jatkuvasti vähintään 0,1 m³/s virtaama. Ähtärinjär-ven säännöstelyluvan (Länsi-Suomen vesioikeus 13.2.1976) lupamääräystä 5 f on esitetty muutettavaksi siten, että lupamääräyksen alkuun lisätään määräys voimalaitoksen käytöstä siten, että voimalaitosta saa käyttää välillä 0–15 m³/s. Inhan tehtaiden pato on esitetty kunnostettavaksi ja harjan korkeutta nostetta-vaksi siten, että alivirtaamatilanteen vedenkorkeus nousee padon yläpuolella noin 0,3 m ja tulva-ajan vedenkorkeudet nousevat noin 0,25 m nykyiseen tilan-teeseen verrattuna. Muistutusten johdosta hakija on muuttanut myös yläkanavan kaivumassojen läjitystä siten, että kaivumassoja ei läjitetä yläkanavan var-relle Hankaveden rannassa, vaan vasta alkaen noin 70 m päässä rannasta. Ha-kemusta on täydennetty muun muassa kalastoselvityksellä sekä selvityksellä lyhytaikaissäännöstelyn vaikutuksista vedenkorkeuksiin ja virtausnopeuksiin. 28.9.2018 annetusta hakemuksen muutoksesta ja täydennyksistä ei ole kuultu ennen päätöksen antamista.

Hankkeen vaikutukset virtaamiin

Hankkeen seurauksena säännöstelypadon ja Inhan tehtaiden padon välisellä noin kilometrin mittaisella jokiosuudella (luonnonuomassa) virtaama pienenee. Päätöksen mukainen minimivirtaama luonnonuomaan on 1 m³/s. Inhanjoen keskialivirtaama on 1,5 m³/s, keskivirtaama on 8,6 m³/s ja keskiylivirtaama on 28 m³/s. Suunnitellun laitoksen rakennusvirtaama on 15 m³/s. Pääsääntöisesti kokonaisvirtaaman ollessa alle 16 m³/s luonnonuomassa virtaama on siten 1 m³/s. Keskiylivirtaamalla luonnonuoman virtaama olisi 13 m³/s. Virtaaman vaihteluvälin pienentyessä myös vedenkorkeuden vaihtelu luonnonuomassa pienenee.

Hakemuksen täydennyksessä (28.9.2018) on selvitys lyhytaikaissäädön vaiku-tuksista yläpuolisiin järviin sekä Inhanjokeen voimalaitoksen alapuolella. Sel-vityksen mukaan yläpuolisen järven tulovirtaaman ollessa pienempi kuin lai-toksen rakennusvirtaama ja ohijuokutus Inhanjokeen, ajetaan laitosta vain osan aikaa vuorokaudesta. Tyypillisesti voimalaitosta käytettäisiin päiväai-kaan.

Vaikutus järviin on laskettu kahdella eri järven tulovirtaamalla (8,6 m³/s eli

keskivirtaamalla ja 4 m³/s) ja kahdella eri ajorytmillä (ajo yhdessä tai kahdessa jaksossa täydellä rakennusvirtaamalla 15 m³/s). Äärimmäisessäkin vaihtoehdossa järven vedenpinnan vaihtelu on 4 cm. Lupamääräyksen 14 sallima lyhytaikaissäätö on laskennassa käytettyä lievempää.

Lyhytaikaissäädön vaikutusta voimalaitoksen alapuoliseen Inhanjokeen on mallinnettu jokiuomasta laaditulla virtausmallilla. Oletuksena on ollut, että alapuolista Ryötön laitosta ajetaan samassa rytmissä. Mallinnus on tehty kahdella ajotavalla; 1) 12 h täysi konevirtaama 15 m³/s ja 12 h 0 m³/s, 2) 6 h täysi konevirtaama 15 m³/s ja 18 h 5 m³/s. Äärimmäisellä eli mainitulla ensimmäisellä ajotavalla vedenkorkeusvaihtelu Inhantehtaantien sillan kohdalla (noin 170 m voimalaitoksen alapuolella) on 28 cm ja Pihlajavedentiensillan kohdalla (noin 1,7 km voimalaitoksen alapuolella) 12 cm. Hieman lievemmillä toisella ajotavalla vedenkorkeusvaihtelu on 23 cm ja 10 cm. Virtausnopeuden vaihtelu on maksimissaan välillä 0,04–0,49 m/s. Lupamääräyksen 14 mukainen lyhytaikaissäätö on lievempää kuin mallinnettu eli vaikutukset Inhanjoessa ovat lievemmat, mutta ilman mallinnusta ei voida luvan mukaisen lyhytaikaissäädön vaikutuksia täsmällisesti arvioida.

Alapuolisen Ryötön voimalaitoksen omistaja Koskienergia Oy ei ole jättänyt muistutusta hakemuksesta eikä vastinetta valitusten johdosta. Ryötön voimalaitoksen omistajaa ei ole myöskään kuultu lyhytaikaissäädöstä. Hakemuksessa tai sen täydennyksissä ei ole tarkempaa selvitystä siitä, miten Inhankosken ja Ryötön voimalaitosten ajorytmit käytännössä sovitetaan yhteen. Aluehallintovirasto on pyytänyt hakijaa täydentämään hakemusta muun muassa selvityksellä hankkeen vaikutuksista alapuolisten voimalaitosten käyttöön ja energian tuotantoon. Hakija on hakemuksen täydennyksessä todennut, että hankkeella ei ole haitallista vaikutusta alapuolisten vesivoimalaitosten käyttöön ja energian tuotantoon, koska Inhankosken voimalaitoksen suunniteltu rakennusvirtaama on sama kuin alapuolisten Ryötön ja Vääräkosken laitosten rakennusvirtaama ja alapuolisille laitoksille menevää virtaamaa säännöstellään jo nykyisin hakijan toimesta Inhankosken säännöstelypadolla.

Luontoselvitykset

Hakija on teettänyt hankealueella luontoselvityksen vuonna 2014. Selvityksen tavoitteena oli löytää alueelle tyypilliset ja luonnon monimuotoisuuden kannalta olennaiset piirteet sekä mahdolliset suojeltavat luontotyytit tai eliölajit. Selvitysalueena oli itse voimalaitoksen alue. Lisäksi selvityksessä on arvioitu voimalaitosta varten kaivettavan uuden yhden kilometrin pituisen kanavan vaikutuksia luontoarvoihin.

Työssä on selvitetty hankealueen luonnonsuojelulain 29 §:n mukaiset suojellut luontotyytit, metsälain 10 §:n mukaiset metsien monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät elinympäristöt sekä vesilain 2 luvun 11 §:n mukaisesti suojellut vesiluontotyytit. Alueen kasvillisuustyytit on rajattu ilmakehän ja karttatarkastelun sekä maastokäyntien perusteella. Alueen luontotyytit ja putkilokasvilajisto on selvitetty kauden aikana kahdella maastokäynnillä. Putkilokasvilajistosta oli keskitytty erityisesti löytämään kasvillisuustyyppisiä indikoivat lajit sekä uhanalaiset ja erityisesti suojellut lajit, alueellisesti uhanalaiset lajit, rauhoitetut lajit, direktiivilajit sekä muut huomionarvoiset lajit.

Edellä mainitussa luontoselvityksessä on tehty myös liito-oravaselvitys ja lisäksi vuonna 2015 on laadittu tarkentava liito-oravaselvitys. Selvitysalueelta

löydettiin yksi liito-oravan asuttama elinympäristö alueen eteläosasta. Alueelle tehtiin kaksi ydinaluevarausta lähinnä löydettyihin papanapuihin perustuen. Lisäksi löydettiin alueen pohjoisosasta yksittäisiä papanapuita, jotka voivat liittyä eteläosan esiintymään tai johonkin toiseen lähialueen esiintymään. Tärkeimmät liito-oravayhteydet tai yhteyssuunnat ovat esiintymältä pohjoiseen, länteen ja etelään. Tarkentavassa liito-oravaselvityksessä selvitettiin luontoselvityksessä havaitun liito-oravaesiintymän lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi tulkittavat puut ja niiden välittömät lähiympäristöt poikkeuslupatarpeen selvittämiseksi.

Hakemussuunnitelma poikkeaa liito-oravaselvityksessä pohjakarttana käytetystä hankkeen asemakuvasta. Voimalaitossuunnitelmaa on muutettu liito-oravaselvitysten perusteella muun muassa siten, että yläkanavan paaluvälillä 1+00–1+50 ei kaivumaita pengerrretä kanavan varteen. Lupamääräyksessä 2 on määrätty pengerryksistä siten, että paaluvälillä 1+00–2+00 ei pengerrretä ja puusto on määrätty säilytettäväksi paaluvälillä 0+75–2+00.

Aluehallintovirasto on 12.5.2016 päivätyssä täydennyspyynnössään pyytänyt hakijaa täydentämään hakemustaan muun muassa selvityksellä Inhanjoessa luonnonsuojeluasetuksessa mainittujen uhanalaisten, erityisesti suojeltavien lajien tai luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien elinympäristöistä ja hankkeen vaikutuksesta niihin. Selvitykseen tuli täydennyspyynnön mukaan sisältyä Inhanjoen simpukkalajiston määräitys. Hakijan toimittamassa täydennyksessä on todettu, että Inhanjoen yläosan luontoarvoja ei ole tutkittu ja että hakijan tiedossa ei ole, että Inhanjoen yläosalla olisi erityisiä luontoarvoja, luonnonsuojeluasetuksessa mainittuja uhanalaisia, erityisesti suojeltavia lajeja tai luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien elinympäristöjä. Hakija on katsonut, että hankkeen vaikutus Inhanjoen yläosan mahdollisille luontoarvoille on niin vähäinen, ettei erillisen luontoselvityksen tekeminen ole tarkoituksenmukaista.

Muutoksenhakijat ovat esittäneet valokuvia ja havaintopäiväkirjan Inhanjoen yläosalla tehdyistä havainnoista. Niiden mukaan alueella on havaittu luontodirektiivin liitteen IV(a) lajeista saukkoa. Alueella on havaittu myös simpukoita, mutta niiden laji ei ole tiedossa.

Kalastaselvitys

Lupahakemukseen ei ole liitetty erillistä kalastaselvitystä, vaan alueen kalastoa on kuvattu aiempien selvitysten (vesienhoidon toimenpideohjelma, Ryötön vesivoimalaitoksen lupahakemuksesta annettu muistutus, Niemisjoen kunnostushanke, Perännejärven velvoitetarkkailu) perusteella. Selvityksissä on kuvattu Inhanjoen yläpuolisten järvalueiden, Ähtärinjärven, Hankaveden, Moksunjärven ja Väliveden sekä alapuolisten Ouluveden ja Perännejärven kalastoa.

Hakemuksesta kuulemisen jälkeen hakija on täydentänyt hakemusta Inhanjoen kalastaselvityksellä. Selvityksessä oli tarkoituksena kiinnittää erityisesti huomiota alueella mahdollisesti lisääntyvään taimenkantaan. Selvityksen mukaan Inhanjoessa on neljä koskimaista virta-aluetta ja muilta osin joki on hitaasti virtaavaa suvantoa. Tunnistetut koskialueet ovat säännöstelypadon (Hankaveden säännöstelypato) alapuoli, Inhanjoen ylempi kynnyks (Myllysilta), Hamarinkoski (Inhan tehtaiden padon alapuoli) sekä Salonsillan alue (suunnitellun Inhan voimalaitoksen ja Ryötön voimalaitoksen välillä). Selvityksen mukaan säännöstelypadon alapuolinen virta-alue muodostuu säännöstelypadosta purkautuvasta vedestä. Alue on kaivettu rännimäinen kanava, joten sitä ei voida

pitää taimenelle potentiaalisena habitaattina. Inhanjoen ylempi kynnyks soveltuu taimenen lisääntymis- ja poikasalueeksi hyvin tai kohtuullisesti veden korkeudesta riippuen. Varsinkin kynnyksen yläosassa on runsaasti taimenen kuttuun hyvin soveltuvaa soraikkoo. Alueelta saadaan ajoittain runsaasti isokokoisia siikoja, jotka ovat todennäköisesti laskeutuneet yläpuolisesta järvestä. Kenttäkäynnin aikana (24.10.2017) veden syvyys oli keskimäärin 45 cm. Hamarinkoskessa on jyrkkä voimakkaasti virtaava noin 4 m korkuinen kynnyks, joka ainakin ajoittain estää kalojen vaellusta. Kynnyksen alapuolella on taimenen lisääntymis- ja poikasalueeksi hyvin soveltuvaa virta-alueita. Varsinkin sivu-uoma soveltuu hyvin poikastuotantoalueeksi. Sivuuoman veden syvyys oli kenttäkäynnin aikana keskimäärin 40 cm. Inhanjoen alin virta-alue Salon-silta on nivamainen virta-alue, jota on muokattu voimakkaasti muun muassa kivien poistamisella. Alue soveltuu varauksin taimenen poikastuotantoalueeksi. Alue ei kuitenkaan soveltunut sähkökalastukseen veden syvyydestä johtuen.

Selvityksessä valittiin kaksi potentiaalista taimenen kutu-/poikasaluetta (Hamarinkoski ja Inhanjoen ylempi kynnyks), joiden kalastoa selvitettiin sähkökalastamalla. Koealat kalastettiin kertaalleen. Kenttäkäynnin ja koekalastuksen aikaan veden lämpötila oli 6,1 astetta ja virtaama noin 10 m³/s. Maastohavaintojen perusteella vesi oli koekalastuksen ajankohtana noin 15 cm normaalikorkeutta ylempänä. Sähkökalastuksissa saatiin saaliiksi kivisimppuja ja ahven. Taimenia ei koekalastuksissa havaittu.

Inhanjoen vapaa-ajankalastajien pääasialliset taimenen pyyntialueet ovat haastatteluiden perusteella Inhanjoen ylempi kynnyks sekä Hamarinkosken alaosa. Vapaa-ajankalastajien mukaan Inhanjoesta saadaan vuosittain saaliiksi taimenia. Saadut taimenet ovat olleet todennäköisesti luonnonkudusta peräisin. Vaikka Inhanjoen koekalastuksissa ei tavattu taimenen poikasia, on kuitenkin mahdollista, että joessa tapahtuu luonnollista lisääntymistä jossain määrin. On myös mahdollista, että Inhanjoesta vapakalastusvälinein saadut taimenet ovat vaeltaneet yläpuoliselta järviolueelta jokeen, kuten siikojen on havaittu tekevän. Inhanjoessa on hyvää tai kohtuullista taimenen poikastuotantoaluetta arviolta noin 5 500 m² virtaaman ollessa noin 10 m³/s.

Kalatiet

Inhan tehtaiden padon yhteyteen rakennetaan luonnonmukainen kalatie kivistä rakennettavista altaista ja nykyistä pohjapatoa muotoilemalla. Kalatien kokonaispituus on noin 90–100 m ja mitoitusvirtaama 1,0 m³/s. Kalatien yläpää sijoitetaan alavirtaan katsottuna padon oikeaan reunaan, altaat koskessa sijaitsevan saaren oikealle puolelle ja alapää voimalaitoksen alakanavan välittömään läheisyyteen. Pienillä virtaamilla kaikki tai lähes kaikki vesi ohjataan kalatien. Joen virtaaman ollessa yli kalatien mitoitusvirtaaman, virtaa vettä myös pohjapadon harjan yli saaren vasemmalta puolelta. Virtausnopeus kalatien suulla on merkittävästi suurempi kuin alakanavassa keskimäärin. Kalatien sisään-tuloaukon muotoilulla voidaan lisäksi suunnata kalatiestä tulevaa houkutusvirtaamaa kalatien löydettävyyden parantamiseksi.

Säännöstelypadon ohitus toteutetaan vanhassa tulvauomassa kulkevana luonnonmukaisena ohitusuomana. Tulvauoman yläpäässä on maapadon harjalla ylisyöksykynnyks, johon rakennetaan suljettava aukko. Tulvauoman yläosalla uoma jyrkkenee ja uoma kivetään virtauksen hidastamiseksi ja tarvittaessa ra-

kennetaan altaita kalojen kulun mahdollistamiseksi. Tulvauoma yhtyy Inhanjoen pääuomaan noin 120 m säännöstelypadon alapuolella. Säännöstelypadon ohittavan uoman pituus on kokonaisuudessaan noin 250 m. Kalatien nousukorkeus on säännöstelyn ylärajalla noin 2,4 m ja alarajalla noin 0,7 m. Hakijan arvion mukaan säännöstelypadon ohitusuoman löydettävyyden säännöstelypadon alakanavan reunassa ei ole ongelma, koska säännöstelypadon kautta juoksutetaan kalatien virtaaman ylittävää virtaamaa vain tulva-aikoina. Ohitusuomasta tulevan kalatien virtaaman virtausnopeus on siten suurimman osan ajasta huomattavasti suurempi kuin säännöstelypadon alakanavan virtausnopeus.

Hakemuksen täydennyksessä on arvioitu, että pääosin luonnonmukaisena rakennettava kalatie soveltuu hyvin alasvaellukseen. Kalatien yläpää sijaitsee lähellä voimalaitoksen yläkanavan yläpäästä, mikä parantaa kalatien löydettävyyttä. Mahdollisesti yläkanavaan ajautuvat kalat pääsevät alavirtaan myös voimalaitoksen läpi. Laitoksen putouskorkeus on pieni, joten turbiinikuolleisuus on kaplan-turbiinityypistä ja hitaasta pyörimisnopeudesta johtuen arvioitu pieneksi. Säännöstelypadon luukun ollessa avoinna pääsevät kalat jokeen myös säännöstelypadon kautta.

Oikeudellinen arviointi ja johtopäätökset

Hakemuksen tiedoksiantamisen jälkeen esitetty hakemuksen muutos on niin merkittävä, että siitä aiheutuu vaikutuksia muidenkin kuin hakijan oikeuteen tai etuun. Lyhytaikaisäännöstelyä ja kalastoa koskevat selvitykset ovat lupaharkinnan kannalta oleellisia selvityksiä. Ennen asian ratkaisemista aluehallintovirastossa yleistä etua valvoville viranomaisille ei ole annettu tilaisuutta lausunnon antamiseen eikä asianosaisille tilaisuutta tehdä muistutusta edellä mainittujen muutosten ja selvitysten johdosta eikä muutoksista ole muutenkaan annettu tietoa vesilaissa edellytetyllä tavalla. Hallinto-oikeus katsoo siten, että asian käsittelyssä aluehallintovirastossa on tapahtunut kuulemisvirhe, jonka johdosta päätös on kumottava ja palautettava aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi.

Edellä kerrotun lisäksi hallinto-oikeus katsoo, että hakemuksessa esitetyt selvitykset hankkeen vaikutuksista eivät ole olleet kaikilta osin riittävät asian ratkaisemiseksi ja hakemusta on siksi täydennettävä.

Hankkeen vaikutusalueella Inhanjoen uomassa säännöstelypadon ja suunnitellun voimalaitoksen välisellä osuudella havaittu saukko on luontodirektiivin liitteessä IV (a) mainittu eläinlaji. Luonnonsuojelulain 49 §:n mukaan direktiivin liitteessä IV(a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Hankkeen myötä tällä alueella virtaama vähenisi nykyisestä talviajan virtaamasta merkittävästi. Ennalta arvioiden tällä on vaikutusta Inhanjoen virtapaikkojen talviaikaiseen sulana pysymiseen ja siten hankkeella voi olla vaikutuksia saukon elinympäristöön ja mahdollisiin lisääntymisalueisiin. Hallinto-oikeus katsoo sen vuoksi, että hakemusta on täydennettävä selvityksellä saukon esiintymisestä ja mahdollisella arviolla hankkeen vaikutuksista saukon lisääntymis- ja levähdysalueisiin.

Lyhytaikaisäännöstelyselvityksessä ei ole arvioitu lyhytaikaisäädön vaikutuksia alapuolisen joen pohjaeläimistöön ja rantatörmien eroosioon. Selvitystä on täydennettävä tältä osin.

Lisäksi hakemusta on täydennettävä selvityksellä Inhankosken voimalaitoksen käytön vaikutuksista alapuolisen Ryötön voimalaitoksen käyttöön.

Saadun selvityksen perusteella säännöstelypadon kalatien toimivuus erityisesti alasvaelluksen osalta on epävarmaa. Aluehallintoviraston tulee asiaa ratkaistessaan kiinnittää erityistä huomiota siihen, että lupapäätös antaa riittävän varmuuden kalateiden toimivuudesta niin ylös- kuin alasvaelluksenkin osalta.

Hallinto-oikeuden ratkaisu huomioon ottaen lausuminen valituksissa esitetyistä muista valitusperusteista ei ole tarpeen.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Ähtärin kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen voi hakea muutosta valittamalla.

Päätöksen tiedoksiantaminen

██████████, Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry:n ja Ähtärinreitien kalastusalueen on viipymättä tämän päätöksen tiedoksi saatuaan ilmoitettava päätöksestä yhteisen kirjelmän allekirjoittaneille asiakumppaneilleen. Jos he tämän laiminlyövät, he ovat velvollisia korvaamaan ilmoittamatta jättämisestä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun tai muihin olosuhteisiin nähden harkitaan kohtuulliseksi (laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 94 §, hallintolaki 56 § 2 mom ja 68 §).

Muutoksenhaku

Vesilain 15 luvun 6 §:n 1 momentin mukaan tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n perusteella. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään 11.8.2022.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Diaarinumerot

00065/19/5202

00060/19/5202

00063/19/5202

00077/19/5202

00078/19/5202

00079/19/5202

00083/19/5202

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Pertti Piippo ja Sinikka Kangasmaa, tekniikan alan hallinto-oikeustuomari Susanna Airiola sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Jaakko Tuhkanen. Asian on esitellyt Susanna Airiola.

Pertti Piippo

Sinikka Kangasmaa

Susanna Airiola

Jaakko Tuhkanen

Toimituskirjan antaja:

Anu Sara
lainkäyttösihteeri

Diaarinumerot

00065/19/5202

00060/19/5202

00063/19/5202

00077/19/5202

00078/19/5202

00079/19/5202

00083/19/5202

Jakelu

Päätös maksutta

Inhankosken yksityistie tienhoito-osuuskunta

[REDACTED] ym.

Killin Voima Oy

As Oy Ähtärin Tamminiemi

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry ym.

Ähtärinreitin kalastusalue ym.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kalatalouspalvelut

Jäljennös maksutta

Ähtärin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Ähtärin kaupunginhallitus

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus/
Ympäristö ja luonnonvarat, sähköisestiEtelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus/
Luonnonsuojeluyksikkö, sähköisestiKainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus/
Patoturvallisuusviranomainen, sähköisestiLänsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, sähköisesti
Ympäristölupavastuualue

Museovirasto

Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseo

Suomen ympäristökeskus, sähköisesti

ARS

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaan- nista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>